БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 101 (8626) | 1958 оной апрелиин 29, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Механизаторнууд! Үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, Үрэһэеэ нормын ёһоор таригты!

Ургасые дээшэлүүлгэ газар таряалангай гол зорилго болоно

...ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэ... үдэр, бүхы ороной хүдэлмэришэдэй ...гэй барисаанай үдэр бологшо Майн ...е манай агуухэ Эхэ орон угтахаяа ... Советскэ бүхы хүнүүд коммунисти... байгуулалтын али бүхы һалбарида ...амжалта туйлажа, тус һайндэрые ...дэг заншалтай.

...хозно тосхондо эдэ үдэрнүүдтэ поли..., ажалай ехэ дэбжэлтэ боложо бай... Советскэ таряашадай дунда Майн 1-... тээхи социалистическэ мүрысөөн ...эр дэлгэрээ. Колхозно байгуулалтые ...дань хүгжөөхэ, машинно-тракторна ...нуудые хубилгаха тухай парти, ...тельствын түүхэтэ шиидхэбэреэр ...һон колхознигууд, совхозой хү...шэд, хүдөө ажахын мэргэжэл... ороохо таряа, мяха, һү. болон бусад ...тнуудые бүри элбэгээр абаха арга ...онуудые бэдэрэн олоно.

...гаса дээшэлүүлхэ гээшэ манай газар...лангай гол зорилгонуудай нэгэн хо... байһан юм. Мүноонэй эрхэ байдалда ...рилго бүри шухала удхашанартай ... байна. Мүнөө үедэ тарилгын тал... ехээр үргэдхэгдөөд байхада, ургасые ...лүүлхэ гээшэ ороохо таряа бүри эл... абаха тон шухала арга мүн.

...ооһото, техническэ, овощной, хүдөө ...н бусад культурануудай ургасые ...хон болзор соо горьтойгоор дээшэ... бүхы шухала юумэ манайда бии. ..., совхозуудай мэргэжэлтэй хүдэл...ришэдтэй, түрүү, шэнэ техникээр ...лданхай, мүн дүршэл ехэтэй боложо ... Эдэ бүгэдэ газар таряалангые тон ... эрхилжэ, улам ехэ ургаса абаха ...лгоно.

...рүү колхоз, совхозууд, эрхим бригадануудай, звенонууд, хүдөө ажахын олон түмэн ...шүүл ургаса дээшэлүүлхын түлөө ...эр тэмсэжэ, амжалта туйладаг бай... Шэнэ юумэ үүсхэгшэд эрдэм ухаанай ...ые, социалистическэ газар тарялан..., мал ажалай түрүүшүүлэй дүршэ... поли, фермэнүүдтээ ухаансараар хэ...лэ, жэл бүри үндэр ургаса хуряажа ..., тиигэжэ хүдэлмэриин арга дүршэ...лжүүлдэг байна бшуу.

...ооһо тарянай 25—30 центнер, хү... 35—40 центнер, сахарай свёклын ...-400 центнер ургаса гектар бүриһөө ... олон колхоз, совхоз болон райо... үнгэрэгшэ жэлдэ Бүхэсоюзна хүдөө ... выставкэдэ хабаадаа һэн. Гэхэтэй ... үшөөл олон колхоз, совхоз бирагүй ... хуряадаг байһаар.

...ые эрид дээшэлүүлхэ гээшэ хой...шагүй зорилгонуудай нэгэн бол... партиин зүгһөө табигдана. Энэ зо... бэелүүлэн, хүдөө ажахын түрүү... ороной бүхы колхоз, совхозуудта ... харуулдаг гээшэ.

...йн хизаарай Поспелихинскэ райо... «Дружба» колхозой Гаврил Буханько ... даадаг тракторна бригадын үүс... талаар ехэ һайшаалтай байна. Тус ...ын механизаторнууд 1958 ондо аг...никын түрүү арга дүршэлнүүдые үр... хэрэглэхэ зорилго урдаа табяа. Тэ... мянга табан зуун гектар талмай ... гектар бүриһөө 120 пүүд ороохо ...500 центнер кукурузын эшэ набша ... абаха гэжэ шиидээ. **Хүдөө ажа... хүдэлмэриин ябажа байха бүхы үе соо ...айнгаа даалгабарие 120 процент... бэшээр дүүргэдэг байха гэһэн ...тракторист бүхэниинь абаа. «Газар ... шадамар зүбөөр эрхилдэг брига... нэрэ олохо эрхын түлөө Алтайн ...рна, таряан ажалай бригадануудай ... социалистическэ мүрысөө дэлгэ... нүхэр Буханько гэгшын хүтэлбэ... бригадынхид дурадхаба.** Хүдэлмэ... голодоһо гаргадаггүй, газар таряалан... мастернуудай түрүү арга, дүршэлнүү... ...ээр хэрэглэһэнэйнгээ ашаар үн... ...са абаһан бригадада иимэ хүндэтэ ... олгогдохо байна.

...йн механизаторнуудай энэ патрио... үүсхэлые Российскэ Федерациин, ...н болон бусад республикануудай ..., хизаарнуудай ажалшад халуунаар дэмжээ. Газар таряалан шадамар һайнаар эрхилдэг болохын түлөө мүрысөө Казахстанай Кустанайскэ областьдо түрүү механизаторнууд Иван Рудскиин, Иван Сосовой, Кокчетавска областьдо Георгий Линниковэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай трактористнууд үүсхэһэн байна. Казахстанай ажалшад мүнөө жэлдэ Эхэ орондоо миллиард пүүд таряа үгэхын тулада бүхы юумэ хэхые оролдожо байнхай.

Эдэ жэшээнүүд арад зоной үүсхэл эдэбхиин улам дээшэлжэ байһые эли тодоор гэршэлнэ. Эдэнэй үүсхэлые толгойлон, газар таряалангаа шадамар бэрхээр эрхилжэ, үндэр ургаса абахын түлөө түрүүшүүлэй жэшээгээр бүгэдэарадай хүдэлөө дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай Дайшалхы зорилгонуудай нэгэн болоно.

Хабарай тарилга үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй шухала шатань болоно. Колхознигууд, совхозой хүдэлмэрилэгшэд газараа һайнаар элдүүрилжэ, агротехникын түрүү арганууды хэрэглэн, хабарай тарилга хаһа саг соонь хэхые оролдоно. Түрүү механизаторнууд техникээ шадамараар хэрэглэн, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Хабарай культурануудые тарихадаа олон хүнэй нормоёо үлүүлэн дүүргэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүд Украинаһаа абтана.

Түрүүшүүл машина, техникээ һайнаар ашаглажа, һайн шанартай үрэһөөр тарилгаяа хэрээһэлүүлэн, нарин рядтайгаар хэнэ, үтэгжүүлгэ, агротехникын бусад арганууды хэрэглэнэ. Тэдэнэр поли бүхэндөө агротехникын тааруу тааруу арганууды хэрэглэдэг юм.

Полевой хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, тарилгын болзор хороохо гээшэ һайн ургаса абаха хэрэгтэ ехэ удхашанартай. Энээн тухай дурдаһанайшье хэрэг үгы байгаа. Гэхэ зуура хэдэ хэдэн колхоз, совхозуудта хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө һайнаар тэмсэдэггүй байна. Тарилгын шанарта хүргэдөөгүй үрэһөөр тарилга хэдэг баримтанууд үзэгдэнэ. Үрэһэеэ нормоһоонь багаар хаядаг ушар гарана. Газараа муугаар элдүүрилдэг баримтанууд бии. Жэшээлхэдэ, Ростовско областиин Пролетарскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүсэд элдэгдээгүй ехэхэн талмай дээрэ ороохото тарилга хэгдэһэн байна. Иимэ мэдээсэлнүүд ороной бусадшье районуудһаа абтадаг.

Ургаса ехээр абахын тулада полевой хүдэлмэриин шанарай хойноһоо хиналта хэхэ, голодоһо гаргагшадта эбсэшэгүйгөөр хандаха шухала байна. Голодоһо гаргаһан баримта бүхэниие онсо ушар гэжэ тоолоод, агротехникэ сахяагүй хүниие шанга харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Олон колхозууд техникэ худалдажа абанхай. Колхозой түрүүлэгшэнэр, бригадирнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ургаса дээшэлүүлхэ зорилго бэелүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ болоод байна. Тэдэнэр тракторна агрегат бүхэнэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, агротехникын түрүү арганууды дэлгэрүүлхэ, колхозник, механизатор бүхэнөөр үдэр бүри Даалгабариинь дүүргүүлхэ, үлүүлэн дүүргүүлхэ ёһотой.

Ороной урда зүгэй районуудта кукуруза тарилга үргэлжэдөө эхилээ. Колхоз, совхоз бүхэн энэ культурые тарихадаа нютагайнгаа эрхэ байдал хараадаа абалсан, агротехническэ түрүү арганууды хэрэглэхэ, тиигэжэ үндэр ургаса абаха уялгатай.

Ороohото, техническэ, тэжээлэй болон бусад культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ талаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ угаа ехэ зорилго партимнай табиба. Бидэнэр энэ зорилго дүүргэжэ шадаха, дүүргэхэ ёһотойшье гээшэбди. КПСС-эй Центральна Комитет Майн 1-нэй Уряа соогоо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ иигэжэ хандаһан байна:

—Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэе, 1958 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса абая!

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

Ургасын түлөө хам оролсообди

Манай колхозой гэшүүд бүхы оронойнгоо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэл адли энэ жэлэй хабарай тарилгые шэнэ оршон байдалда үнгэргэжэ байна. Хүдөө ажахые дам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тушаа парти, правительствынгаа хараалһан хэмжээ-ябуулгые бүримүһэн һайшаажа, баярлахын ехээр баярлаһан колхознигууднай полевой бүхы хүдэлмэреэ богони болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ, удаань тарилгын хойноһоо һайнаар харууһалха, ехэнхи ургасаяа амяарлан хуряаха, тиигэжэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 10 центнерһээ бага бэшэ ороohо таряа абаха гэжэ шиидээ. Энэ уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо манда хүсэд бии. Машина, техникэмнай манай мэдэлдэ ороо. Колхознай 15 трактор болон бусад машина зэмсэг худалдажа абаба. 20 гаран механизатор артелиин гэшүүн боложо оронхой.

Иимэ техникэтэй, механизаторнуудтай болоод байхадаа, комплексно-тракторна таряан ажалай бригада эмхидхээбди. Эдэбхи, үүсхэл ехэтэй колхозник Д. Г. Москалев бригадираар томилогдоо. Энэ нүхэр газар таряалан эрхилхэ дүй дүршэлтэй, трактор, машина һайса мэдэхэ болонхой.

Полидоо гарахын урда тээ механизаторнууд болон тарилгада ябаха бүхы колхознигуудай суглаа үнгэргөө һэмди. Тэндэ СССР-эй Верховно Соведэй һая бологшо сессиин тогтоолнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Үгэ хэлэһэн хүн бүхэн сессиин тогтоолнуудые үнэн зүрхэнһөө һайшаагаад, хабарайнгаа тарилгые саг соонь үнгэргэхэ тушаа һанамжа, дурадхалнуудые оруулһан байна. Мүн тэндэ уридшалан зохёогдоһон түсэб зүбшэн хэлсэгдээ. Тиигэжэ механизаторнууд болон колхознигууд эртын ороohото ургамалнуудай тарилгые Майн Нэгэнэй һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Колхозой правлени, партийна организаци, бригадын гэшүүд урда жэлэйнгээ алдууһаа тобшолол хээд, тарилгын шанар болзор хоёрые наринаар сахиха гэжэ шиидээ. Нёдондо эртын ургамалнуудай тарилгые ехээр оройтожо, Майн 3-да эхилһэн, тиихэ мүртөө газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ агротехникын заабаринуудые эбдэһэн байгаабди. Тэрэнэй эсэстэ гектар бүриһөө миил 5 центнер ургаса хуряагдаа һэн. Манай нютагай байгаалиин эрхэ байдалда тарилгые эртэ эхилхэдэ ехэ таатай зохид гэжэ һананабди. Юундэб гэхэдэ, намартаа хюруу эртэ унажа, ургасыемнай хүлдөөдэг байна бшуу. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, энэ жэлэй хабарай тарилгада артелиимнай гэшүүд хамсыгаа шаман, шэнэ хүсэтэйгөөр оробо. Апрелиин 18-да борнойлгодо ороо һэмди. Хоёр хоногой үнгэрөөд байхада, хара таряан таригдажа эхилээ. Трактористнууд Герасим, Михаил Климовүүд, Ярхамутдин Хахимов, Владимир Дамбаев, Бадма Ширапов, сеялкэшэд Семен Кузьмин, Емельян Москвитин гэгшэд тарилгада ороһонһоо хойшо һайнаар хүдэлмэрилжэ ябанад. Һаяхан тракторист Т. Климовэй, ахалагша сеялкэшэн С. Кузьминай агрегат хахад үдэрэй туршада 27 гектарта тарилга хэбэ. Колхозой правлени болон партийна эхин организаци КПСС-эй гэшүүн, агроном нүхэр С. Д. Дмитриевые тарилгын шанар сахиха инспектор болгожо томилоо.

Энэ жэлэй тарилгын үедэ социалистическэ мүрысөөн урдынхиһаа улам ехэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байнхай. Механизатор бүхэн түнхэнэйхидэй үүсхэлые дэмжээд, халаанайнгаа даалгабарие үдэр бүри үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Тарилгада ябагшадай абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь колхозой правлени, партийна организаци али болохоор туһалха байна. Табан хоног бүри мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, түрүүшүүлдэ дамжуулгын вымпел барюулагдаха юм. Ажалай үрэ дүнгэй доска бии болгогдоо. Тэндэ үдэр бүриин хүдэлмэриин дүн бэшэгдэжэ, бүгэдэндэ түнхаглагдаха. Хирэ болоод лэ полевой станда кино харуулагдажа байха юм. Мүн лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэхэ. Түрүүшын хөөрэлдөөн һаяхан үнгэргэгдөө һэн.

Һаянай саһан ехэ орожо, тарилгын хүдэлмэриие нэгэ бага һаатуулба. Зүгөөр, энээнэй хайламсаар ажалаа үдэр һүнигүй эмхидхэжэ, тарилгаяа майн 1 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялгаяа заатагүй бэелүүлхэбди.

Ц. Галсанов, *«Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь. Яруна.*

Техникээ һаадгүйгөөр хүдэлгэнэ

Хэриин аймагай найман колхозууд хабарайнгаа тарилгада жэгдэрэн ороо. Апрелиин 24-нэй мэдээгээр аймагай колхозуудта бүхыдөө 1230-аад гектарта эртын хара таряан таригдаад байгаа.

«Улаан-Одон» колхоздо 200 гаран га эртын тарилга хэгдэнхэй. Мүн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Путь Сталина» артелиинхид тус тустаа баһал 200 шахуу гектар эртын хара таряа тариба. Теэд һүүлэй 2 үдэр соо таһалгаряагүй саһан, бурдаһан боложо, тарилгын хүдэлмэриие зарим тэды һаатуулба.

Хабарай тарилгын түрүүшын дүн хаража үзэхэдэ, аймагай колхозуудай механизаторнууд артелиингээ машина, техникэ һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ байна. Жэшээлхэдэ, «Путь Сталина» колхозой нүхэр А. Ринчиновэй тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд Б. Мухагшинов, Д. Намсараев, В. Лэскутов гэгшэдэй агрегадынхид тарилга хэхэдээ, халаанайнгаа даабарие 130—150 процент хүрэтэр, шанар һайнтайгаар дүүргэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ бригадынхид эртынгээ тарилга дүүргэжэ, бүгэдэарадай һайндэр—Майн 1-ниие ажалай эрхим бэлэгээр угтаха зорилготойгоор ажаллана.

Ц. Дандаров, манай корр.

— Трактористнууднай бэрхэнүүд лэ байна. Энэ үдэр бултадаа халаанайнгаа даабарие үлүүлэн дүүргэбэ,— гэжэ тракторна бригадын тоо бүридхэгшэ нүхэр Н. Жанаев бригадиртаа мэдүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **В. Батышев** (Зүүн талаһаа), тоо бүридхэгшэ нүхэр **Н. Жанаев** хоёр хөөрэлдэжэ байна.

Ф. Сорокиной фото.

Гектар бүриһөө 16 центнер шэниисэ ургуулхабди

Колхознай таряалан элбэгтэй. Механизаторнууд, колхознигуудай оролдолгын ашаар ургасамнай нилээдгүй дээшэлжэ байна. Нёдондо 4600 гектарта ороohо таряан һайнаар ургажа, 3 мянга шахуу гектарһаа га бүриин 9,6 центнер ургаса хуряагаабди. Тиихэдэ 1-дэхи, 4-лэхи комплексно бригаданууд үрэһэнэй участогууд дээрэһээ гектарай 12—15 центнер шэниисэ ургуулһан байна.

Һайн ургаса яагаад абаабибди гэхэдэ, түбхын түрүүн газараа зүбөөр бэлдэжэ, тарилгаяа богони болзор соо үнгэргэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1870 гектар пар хахалагдаа һэн. Пар дээрээ эртын борнойлго хэжэ, шэниисэ таряабди. Шииг нойто ехэтэй газарта тарилга хэгдэжэ, һайнаар ургаа. Гадна, таряа хуряалга богонихон болзор соо үнгэргэгдөө һэн. Ороohо тарянай 70 гаран процентнь амяарлан хуряагдаһан байгаа. Энээнэй ашаар тарянай гээлтэ хоролто бага болоһон байна. Түсэбһөө гадуур 3 мянган центнер таряан гүрэндэ тушаагдаа.

Байгша ондо тарянайнгаа ургасые бүри дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Колхознай хамта 4460 гектарта ороohо таряа, тэрэ тоодо 3000 гектарта шэниисэ, 400 гектарта хара таряа тарихаар түсэблэнхэй. Дунда зэргээр гектарай 14 центнерһээ доошо бэшэ ороohо таряа абахабди. Тиихэдэ шэниисын га бүриһөө 16 центнер, үрэһэнэй 600 гектар газар дээрэһээ гектарай 20 центнер ургаса абахаар хараалнабди.

Манай колхоздо баян ургаса абаха арга боломжо яһала бии. 2535 гектар пар бэлдэгдэнхэй. Тэрэнэймнай 2300 гектартань шэниисэ таригдаха. Үрэһэ хүрэнгэмнай бүридхэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. Мүн нютагайнгаа эрхэ байдалда таарахаар һайн сортовой үрэһэ ондоо тээһээ асаржа байнабди. Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ 60 гектарта «Онохойская—4» сортын шэниисэ таригдаха.

Мүнөө комплексно бригада бүхэндэ тусхай звенонууд эмхидхэгдээд, поли дээрэ наг шэбхэ тараажа байна. Хамта 2 мянга гаран тонно наг шэбхэ зөөгдэнхэй, мүн 75 центнер үнэһэн, 130 центнер шубуунай аргал бэлдэгдээ. 30 гаран тонно минеральна үтэгжүүлгэ абтанхай.

Тиибэшье нёдондо дутагдалнууд ехэ байгаа. Илангаяа овёсой муу ургаса абтаа һэн. Юуб гэхэдэ, болзорһоо оройтожо таригдаһан дээрэһээ нилээд олон гектарай овёс намарай эртын хюрууда сохюулжа хүлдэшэһэн байна. Мүн сахарна свёкло, кукурузын бага ургаса абтаа. Колхознай һүүлэй олохон жэлдэ сахарна свёкло тарижа байдаг. Теэд, энэ ургамал тарихаар шэлэгдэмэл газар бэлдэгдэһэн, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ һайнаар хэгдэһэн мүртөө ургасынь хойноһоо һайса харууһалагдаагүй байшоо. МТС саг соонь ряд хоорондын элдүүрилгэ хээгүй һэн. Свёкло ургуулагшад, илангаяа 2-дохи бригадынхид баян ургаса абахын түлөө хүсэд оролдоогүй. Эдэ бүгэдэһөө боложо, гектарай 80 центнер свёкло абахын орондо, оройдоол 60 центнер ургаса абтаа һэн.

Нёдондонойнгоо алдуунууд дээрэһээ бодото тобшолол хэжэ, 1958 ондо бүри ехэ ургаса абахын түлөө оролдонобди. Эдэ үдэрнүүдтэ нэгэ мянгаад гектар эртын тарилга хэгдээ.

Б-Н. Аюшеев, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой агроном.

К. Е. ВОРОШИЛОВ ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКАҺАА МОСКВАДА БУСАЖА ЕРЭБЭ

ВАРШАВА, апрелиин 26. (ТАСС). Польшын Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй хани ёһоной уряалаар Польша айлшалжа ошоһон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов апрелиин 26-да Варшаваһаа Эхэ орондоо бусаба. К. Е. Ворошиловтай хамта ябалсагшад мүн бусалсаа.

Советскэ айлшадые мордохуулхын тулада Варшавын 200 мянга гаран хүн зон үйлсэнүүдтэ гараа. Нүхэр К. Е. Ворошиловай байһан байраһаа аэродром хүрэтэрхи харгын хоёр хажуугаар тугуудые, «Польшын болон Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!», «Социалистическэ оронуудай бата нэгэдэл һалбаран бадаржа, бэхижэжэ байг лэ!», «Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!», «Манай хүндэтэ айлшан, Польшын арадай хани нүхэр Климент Ефремович Ворошилов мандаха болтогой!» гэһэн уряа лозунгнуудые бариһан хүн зон олоор жагсажа байгаа.

Нээмэл машинада һуугаад ябаһан К. Е. Ворошиловые, А. Завадскиие, мүн советскэ бусад айлшадые варшавынхид үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

К. Е. Ворошиловые, тэрээнтэй хамта ябалсагшадые мордохуулхын тулада Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, ПОРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, ПОРП-гэй ЦК-гэй секретарьнар, Гүрэнэй соведэй болон правительствын гэшүүд, министрнүүд, Польшын ниислэл хотын ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд Советскэ Союзай болон Польшын Арадай Республикын гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ ерээ.

Советскэ Союзай болон Польшын Арадай Республикын гүрэнэй гимнүүдые оркестр наадаба. Нүхэд К. Е. Ворошилов А. Завадский хоёр хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гараба. Удаань советскэ айлшад арадай Польшын гүрэнэй болон партийна ажал-ябуулагшадтай, олониитын түлөөлэгшэдтэй ябахынхяа амаршалалсаба. Нүхэр К. Е. Ворошилов аэродром дээрэ үгэ хэлээ.

***

Польшын Арадай Республикаһаа ерэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые, тэрээнтэй хамта ябалсагшадые ниислэл хотын ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд апрелиин 26-да Внуковска аэродром дээрэ угтажа, халуунаар амаршалаа.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, СССР-эй министрнүүд, центральна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ Союзай Маршалнууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор, посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон гадаадын журналистнууд мүн угталсаа.

К. Е. Ворошиловые, тэрээнтэй хамта ябалсагшадые сугларгшад нэрьемэ альга ташалгаар амаршалаа. Үхибүүд тэдээндэ баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

К. Е. Ворошилов, тэрээнтэй хамта ябалсагшад суглараргшадта халуунаар амаршалагдан, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ центральна стадион тээшэ ошобо. Тэндэ ажалшадай түлөөлэгшэдэй ехэ митинг болоо.

***

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай, советскэ бусад ажал-ябуулагшадай Польшын Арадай Республикада ошолго хоёр ороной арадуудай ахадүүтэй хани барисаанай улам бэхижэжэ байһые эли тодоор харуулаа. СССР-эй түлөөлэгшэд Польшын ажалшадтай, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хани халуунаар уулзадаг байгаа. Шэнэ ажабайдалай түлөө, бүгэдэниитын эб найрамдалай түлөө СССР ПНР хоёрой нэгэн һаналтайгаар тэмсэжэ байһые эдэ уулзалганууд үшөө дахин гэршэлэн харуулаа.

К. Е. Ворошиловай, тэрээнтэй хамта ябалсагшадай бусажа ерэһэндэ зорюулагдан, апрелиин 26-най үдэр үдын хойно В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ центральна стадион дээрэ олон мянган хүн зоной хабаадалгатай митинг болоо. Ниислэл хотын индустриальна предприятинуудай хүдэлмэришэд, эрдэмтэд, соёл культурын болон искусствын ажал-ябуулагшад, Советскэ Армиин сэрэгшэд, студентнэр спортын ордоной туйлай ехэ зал соо суглараа.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, СССР-эй министрнүүд, мүн СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор, советскэ болон гадаадын журналистнууд суглараргшадай дунда байлсаа.

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов болон А. Н. Косыгинай, К. Е. Ворошиловтай Польшоор хамта ябалсаһан советскэ ажал-ябуулагшадай, Польшын Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Элшэн сайд Тадеуш Гедэ гэгшын президиумдэ ерэжэ һууханьдань суглараргшад нэрьемэ овацяар угтаа.

КПСС-эй Московско городской Комитедэй нэгэдэхи секретарь Е. И. Устинов тобшохон үгэ хэлэхэ зуураа, митингдэ хабаадагшадай, мүн Москвагай бүхы ажалшадай зүгһөө ахадүү Польшын Арадай Республикаар айлшалжа ябаһанаа бусажа ерэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые, тэрээнтэй хамта ябалсаһан нүхэдые халуунаар амаршалаа.

Москвагай хүдэлмэришэдэй зүгһөө электролампова заводой мүлигшэ Н. И. Торсунов үгэ хэлээ. Российскэ Федерациин габьяата багша К. И. Фимина багшанарай болон советскэ ниислэл хотын бүхы интеллигенциин зүгһөө үгэ хэлээ. К. Е. Ворошиловые, тэрээнтэй хамта ябалсагшадые ВЛКСМ-эй Московско городской комитедэй секретарь А. А. Сосин комсомолшуудай, ниислэл хотын эдир залуу хүбүүд, басагадай зүгһөө амаршалаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай хэлэһэн үгые суглараргшад халуунаар угтаа. Нүхэр Ворошиловай үгэ хэлэжэ байхада нэрьемэ альга ташалган нэгэтэ бэшэ болоо.

(ТАСС).

...аровскын, Читын совнархозуудай мэдэлэй промышленность дүрбэ һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэв

...БАРОВСК, апрелиин 26. (ТАСС). Хабаровскын совнархозой мэдэлдэ байдаг промышленна предприятинуудай, барилгануудай коллективүүд Майн 1-нэй һайндэрые ажалай амжалтаар угтажа ... Экономическа районой промышленность продукци бүхы дээ... гаргаха дүрбэ һарынгаа түсэбые апрелиин 25-да дүүргэбэ.

***

ЧИТА, апрелиин 26. (ТАСС). Читын экономическа районой промышленность дүрбэ һарынгаа түсэб мүнөөдэр дүүргэв. Булад, прокат, үнгэтэ металл, эдеэ хоолой болон олдоошье эд бараа гаргаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Майн 1-нэй хүндэлэлдэ

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи

Республикымнай үhанзамшад үбгэн буурал Байгалаараа, арюун урасхалта Сэлэнгээрээ пароход, суднануудаа удангүй жолоодохонь. Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд бүтээhэн, заhабарилhан суднануудаа хараалhан болзор соонь үhанда табихын тула эдэбхи ехэтэйгээр ажаллана.

Суднанууд үбэлэй үедэ hайса заhабарилагдажа, шэрдэгдээд, мүльhэн дээрэ табигданхай. Зарим суднануудынь үрэhэнэй таряа, нүүрhэ, мүн бусад ашаа шэрэхээр түхеэрэгдэнхэй.

Майн 1-нэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсоhон хүдэлмэришэд апрель hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, тус бүридөө 150 мориной хүсэтэй 2 теплоход май hарада түсэбhөө гадуур заhабарилха уялга абанхай. Нүхэд Юрченко, Орлов, Рыжук гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг судна заhабарилгашадай бригадынхид абаhан уялгаяа болзор соонь дүүргэхэ зорилгоор үүсхэл, эдэбхитэйгээр ажаллана.

Мүнөө заводой хүдэлмэришэд hайндэрэй урда тээ дэлгэрhэн мүрысөөнэйнгөө дүнгүүдые согсолжо, заводойнгоо түрүүшүүлые элирүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоорондоо мүрысэгшэ мастернууд Л. С. Розенкин, Н. И. Шаныгин гэгшэд туйлаhан дүнгүүдээ хаража байнад.

Д. Балданов, фотонь авторай.

Комсомол-залуушуулай цех

Галуута-Нуурай рудоуправлениин электромеханическа мастерскойн хүдэлмэришэд Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад продукци гаргаха дүрбэ hарынгаа түсэбые хорёод хоногоор уридшалан дүүргээ. Тэдэнэр гурбан hарынгаа түсэбые 142,3 процент дүүргээд, энэ хугасаа соо 25 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн зөөри алмаhан байна.

Үдэр бүриингөө даабариие эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэхын, мүн ажалдаа алмалта, арьбалалта хэхын түлөө тэмсэлые эндэхи залуу хүдэлмэришэд — комсомолшууд эдэбхи үүсхэл гаргажа эмхидхэhэн юм. Тиигэжэ мастерскойнуудай нэгэндэ комсомол-залуушуулай электроцех Эдуард Пучковой хүтэлбэри доро эмхидхэгдэhэн байгаа. Энэ залуу коллектив март hарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие нэгэ хахад дахин дүүргээ. Цехын залуу хүдэлмэришэд Павел Чучукалов, Григорий Калистратов, Михаил Шитэв гэгшэд үдэр бүриингөө даабариие 2—3 дахин дүүргэжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Ц. Гомбоин.

Кино харуулагшадай мүрысөөн

Жэлhээ жэлдэ республика доторнай кино харуулдаг газар олошорно, шанарынь hайжарна. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта 52 шэнэ киноустановко тодхогдохо юм. Галуута-Нуурта «Шахтёр», Онохой тосхондо «Имени 40-летия Октября», Улан-Удэдэ «Аршан», «Октябрь» гэдэг кинотеатрнууд хүдэлжэ эхилэнхэй. Турунтай тосхондо кинотеатр бариггдажа байна. Тиигэжэ hара бүри 200—250 мянган харагшадые хангаха арга олгогдобо.

Түнхэнэй, Заиграйн аймагуудай культурын таhагуудай, «Прогресс» кинотеатрын үүсхэлээр кино харуулагшадай дунда мүрысөөн энэ жэлэй эхеэр дэлгэрhэн юм. Нэгэдэхи кварталай дүнгөөр городуудай кинотеатрнуудай дундаhаа «Прогресс» (директорынь Л. В. Арсентьев), хүдөөдэ кино харуулагшадай дундаhаа Яруунын аймгүйсэдкомой культурын таhаг (даагшань Я. Б. Чимитов) энэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гараба. Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитедэй, БМАССР-эй Культурын министерствын дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ барюулагдаа. Мүн 200 шахуу киномеханик, мотористнар hарын салингаар шагнагдаба.

Гэхэтэй хамта, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые шалган харалгада республикын киногойхид үшөөл багаар хабаадана. Харагшадайнгаа урда тоосоногүй, конференци, суглаан зарлагданагүй.

Байгша оной июньдэ болохо республикын соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй съездые угтуулан, кино харуулха хүдэлмэреэ улам hайжаруулха ёhотойбди.

Н. Рыжков, киногой hалбаринуудые ашаглаха ахалагша инженер.

Эмхидхэлэй хүдэлмэри дуталдана

Ойрын жэлнүүдтэ ажалшадаа гэр байраар хангаха гэhэн манай оронной барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөөн хаа хаанагүй хүсэ ехэтэйгээр дэлгэрэнхэй.

Донбассай шахтёр, Социалистическэ Ажалай Герой Николай Мамайн үүсхэлые дэмжэн, тэрэнэй жэшээгээр ажаллажа байhан бригадымнай барилгашад үдэрhөө үдэртэ улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Манай комплекснэ бригадые дүршэл ехэтэй барилгашан Петр Федорович Воробьев хүтэлбэрилдэг. Бригадирнай БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Түрүү бригадиртай байхада ажал хүдэлмэришье бүтээсэ ехэтэй, хэhэн ажалай түлбэришье hайн байдаг гээшэ.

Ажал хүдэлмэреэ бүри түргэдхэжэ, бүтээсэ ехэтэй болгохын тула бригадаяа хоёр газар хубаарилжа, байрын гэрнүүдые баринабди. Минии хүтэлбэрилдэг звено 10 хүнhөө бүридэнхэй. 7 шулуушан, 1 кранщик, 2 элдэб хүдэлмэри хэгшэд бии. Мүнөө бидэнэр Улан-Удын Каландарашвилиин үйлсэдэ байрын гэр баринабди. Энэ гэрнай 4 шардаагтай, 32 таhалга байратай болохо юм. Нүгөөдүүлнай бригадир Воробьевой хүтэлбэреэр 24 байратай гэр барижа байна.

Гэбэшье, байрын ехэ ехэ гэрнүүдые барижа байhан бригадымнай хүдэлмэришэд Майн 1-нэй hайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсоодүй. Ондоо бригадануудтай мүрысэнэгүй. Тиихэдэ Донбассай шахтёр Николай Мамайн үүсхэл тухай барилгашадай дунда нэгэшье хөөрэлдөөн үнгэргэгдөөгүй.

Барилгын 1-дэхи участогай профсоюзна организациин комитет (түрүүлэгшэнь нүхэр Шестаков) барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ёhотой байгаад, юушье хэнэгүй. «Бурмонголстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэд ажал дээрэмнай ерэжэ, барилгашадтай хөөрэлдэнэгүй. Бидэнэй зорилго түсэбүүдээр, ажабайдалаар hонирхоногүй. Хаа яахан ерэхэдээшье, энэ тэрэ юумэнүүдые шалгаhан болоод лэ ябашадаг.

Бригадымнай дунда түрүү хүдэлмэришэд олон юм. Жэшээлхэдэ, шулуушад Григорий Завялов, Николай Чернов, Виктор Бурков гэгшэд жэшээтэ hайнаар ажаллажа, даалгабаряа үдэр бүри 180—200 процент дүүргэнэ. Эдэ нүхэдэймнай дүй дүршэлые бусад барилгашадтай андалдуулан, тэдэнэй дунда мүрысөө эмхидхээ hаа hайн байгаа. Мүн барилгашадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, тэдэнииe урмашуулжа байха хэрэгтэй.

Эдэ мэтын дутагдалнуудай байгаашье hаань, манай бригадын барилгашад болохоёо байгаа Майн 1-нэй hайндэрые эрхим ажалаараа угтахань.

Г. Шерестнев, «Бурмонголстрой» трестын барилгын 1-дэхи участогай барилгашан.

Майн 1-нэй hайндэртэ зорюулhан бэлэгүүд

Ажалшадай уласхоорондын hайндэр — Майн нэгэн газаа орожо ерэбэ. Совет арад заншалайнгаа ёhоор энэ hайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, тэрэнэйнгээ дүнгые согсолжо байна.

Улан-Удэ городой промышленна, барилгын, түмэр замай предприятинуудай хэдэн зуун бригада, халаан, участок, цехүүд, хэдэ мянган хүдэлмэришэд Майн hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн бүгэдэарадай мүрысөөндэ оролсожо, ажал хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлаба.

Городой промышленность I-дэхи кварталайнгаа түсэбые бүхы дээрэнь 107,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 102,4 процент дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур хэдэн арбаад миллион түхэригэй продукци үгөө.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалта 7,6 процентээр дээшэлээ.

Майн урда тээхи мүрысөөндэ Октябрьска район доторхи предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд түрүү hуури эзэлбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, үйлэдбэриингөө 1-дэхи кварталай даабари үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 10 миллион шахуу түхэригэй продукци гүрэндэ үгөө. Кварталайнгаа түсэб дүүргээгүй нэгэшье предприяти энэ районда байхагүй. Харин олонхи предприятинууд апрель hарынгаа түсэб болзорhоонь 5 хоног урид дүүргээ. Илангаяа мяха-консервын комбинадай, мелькомбинадай, сэмбын, мебельнэ фабриканууд горьтой амжалта туйлаба.

Мүн Железнодорожно районой предприятинууд hайнаар ажаллаа. Ленинэй ордента паровозо-вагонно заводойхид 4 hарынгаа даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 1 паровоздо ехэ заhабари хэhэн, 1 жаротрубна котёл бүтээhэн, 650 тонно булад, бронзо шудхажа элдэб хэрэгсэлнүүдые хэhэн байна.

Энэ үе соо заводой уралан нарижуулагшад 300-гаад дурадхал оруулаа. Тэдэнэй зариманиинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ, 1,5 миллион түхэригэй алмалта болоо.

Майн hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ Советскэ районой «Механлит» завод мүн лэ бараг амжалта туйлаба. Энэ заводойхид үйлэдбэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэхэhээ гадна, гэр байрын барилга үргэнөөр ябуулна. Жэлэй эхилhэнhээ хойшо үнгэрhэн 3 hарын туршада хамтадаа 1352 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

Донецкэ шахтёр Николай Мамайн үүсхэл дэмжэжэ, ажалай шэнэ амжалта туйлагшад городой предприятинуудаар үдэр бүри олошорно. Жэшээлхэдэ, ПВЗ-гэй механокомплектовочно цехын фрезеровщик Столяров үдэр бүриингөө даабари 300 үлүүтэй процент, hайн шанартайгаар дүүргэнэ. Нүхэр Столяров 6-дахи табанжэлэй эхилhэнhээ хойшо 8 жэлэй даабари дүүргэжэ, мүнөө 1964 оной тоосоогоор ажаллажа байнхай. Энэ заводой токарьнууд Богаев, Брылов, фрезеровщик Никитин, прессовщик Никитин, разметчик Шумилов, Шотелицын болон бусад жэлэй эхилhэнhээ хойшо 7 hарын түсэб дүүргэбэ.

Мяханай комбинадай консервын заводой мастер Кандобаевагай хүтэлбэрилдэг бригадынхид гансахан март hарада түсэбhөө гадуур 75 мянган банка мяханай консервэ үйлэдбэрилhэн байна.

Ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлаhанай түлөө үйлэдбэриин олохон түрүүшүүл Майн 1-нэй hайндэртэй дашарамдуулан Улан-Удын горсоведэй, КПСС-эй горкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Тиихэдэ 27 эрхимэй эрхимүүдтэ «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдобо.

Тэрэшэлэн городой творческо хүдэлмэрилэгшэд Майн 1-нэй hайндэртэ ехэ бэлэгүүдые бэлдээ. Ленинэй ордента оперо, баледэй театрын артистнар «Байгал дээрэ» гэhэн оперо бэлдэнхэй. Бурят-Монголой драмтеатрын сценэ дээрэ «Ухаанhаа болоhон үйдхар» гэжэ Грибоедовэй комеди табигдаа. Манай композиторнууд хэдэн шэнэ дуунай хүгжэм зохёогоо.

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта, «Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезис, энэ асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй гаргаhан шиидхэбэриие зүбшэн хэлсэлгэ ажалшадай эдэбхи үүсхэлые нилээд хүгжөөгөө. Городой ажалшад хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ тушаа Парти, Правительствын хараалhан хэмжээ-ябуулгануудые буримүhэн hайшаажа, шефтээ абаhан аймаг, колхозуудтаа тодорхой туhаламжа үзүүлхээр шиидэнхэй.

Гэхэтэй хамта, городой ажахын, соёл культурын байгуулалтада ехэхэн дутуу дунданууд бии. Эндэхи 60-аад предприятиин гурбаниинь (шэлэй механизированнэ, хирпиисын заводууд, валенка дарадаг фабрика) 1-дэхи кварталай түсэб дүүргээгүй. Тэрэшэлэн гэр байрын барилгада, городоо болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ дутуунууд олон.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсон туйлаhан амжалтаа батадхажа, ажал хүдэлмэридөө бии байhан дутуунуудые дары усадхажа, ажахын, культурна байгуулалтадаа амжалта туйлахын түлөө городой ажалшад тэмсэжэ байна.

Ц. Дондуков, КПСС-эй горкомой секретарь.

СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ…

Барханайхидай уряада харюусан, юу хэжэ байнат?

Соёл культурын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулхабди

Курумканай аймагай Барханай сомоной соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, уранhайханай кружогуудта хабаадагшадай нэмэл бэшэгтэй танилсаад байхадаа, клубайнгаа хүдэлмэри бүри hайжаруулжа, ажалшадай эрилтые хүсэд хангаха зорилго табинхайбди.

Манай клубай дэргэдэ 6 хүнhөө бүридэhэн совет бии. Энэ соведэй хүдэлмэридэ багшанар, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Зүжэгэй, хатарай, дуунай, шатарай кружогууд, спортын секци хүдэлдэг. Эдээндэ хамтадаа 30 гаран хүн хабаададаг юм. Тиимэhээ уранhайханай кружогуудта колхозой залуушуул олоороо хабаадажа, түрэл колхозойнгоо фермэ, отарануудаар, мүн хүршэ колхозуудаар ябажа, hонирхолтой зүжэг наада, концертнүүдые харуулдаг байна. Трактористнууд Цырендоржи Жамбалов, Ешидоржи Бадмаев, колхозой ОТФ-е даагша Дагбадоржи Дашацыренов, hаалишад Цырма Жамбалова, Долгор Доржиева, Зоя Батуева, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ Лина Аксенова, hургуулиин багшанар Дулма Дамбаева, Павел Мостовский гэгшэд кружогуудта эдэбхитэйгээр хабаадана.

Зүжэгэй кружогойхид hүүлэй үедэ И. Мироновой «Нэгэ ушар», Д. Батожабайн «Хуушанай танил», Н. Балданогой «Хониной шэхэн» гэжэ нэгэ акттай пьесэнүүдые табижа харуулаа. Шофёр Дугаржап Цыренов, hургуулиин багша Дулма Дамбаева хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ, шадамар бэрхээр наадана.

Колхозой дэргэдэ зүжэг наадан болохоhоо гадна, мүн лекци, элидхэл хэгдэдэг. Клубта долоон хоног соо 4 дахин кинокартина харуулагдана. Киномеханик Геннадий Агильдин шанар hайнтайгаар кино харуулдаг, түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг юм. Шэнэ кинокартинанууд урдань хүдөөдэ хаа яа ерэдэг байгаа. Харин мүнөө удаан болонгүй эльгээгдэнэ. Кино харуулхатаяа хамта, hонин хөөрэлдөө, үдэшэнүүдые үнгэргэдэг байнабди. Март hара соо «Энэ хадаа бултандамнай хабаатай», «Киногой харуулhаар» гэhэн үдэшэнүүдые эмхидхээбди. «Замбуулинда ошохо харгы зам» гэhэн асуудалтай үдэшэ hаядаа хэхэбди. Түрүүн лекци уншагдаад, hүүлээрнь кинофильм харуулагдаха юм.

hаяхан ажалшадай суглаан болоожо, клубые даагша киномеханик хоёр тоосоhон байна. Суглаанда 60 гаран хүн хабаадаад, 10-аад хүн үгэ хэлээ. Клубай ажалай hайн тала, дутагдал тухайда заагаад, тэрээнээ хайшан гэжэ усадхаха тухай дурадхалнуудые оруулба.

Колхозуудай өөhэдын механизаторнуудтай, машина, техникэтэй боложо, хабарайнгаа тарилгада мүнөө ороод байhыень хараада абалсан, ажалшадай культурна эрилтые бүри hайнаар хангаха ёhотойбди. Клуб, улаан булан, полиин стануудые уряа лозунгнуудаар, зураг плакадуудаар гоёон шэмэглэhэн, библиотекэhээ номуудые тэндэ асарhан, радио табиhан, шатар, домино гэхэ мэтые бии болгоhон байнабди. Мүн кино харуулагдаха, агитбригадын гэшүүд концерт харуулжа байха, лекци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэхэ юм. Механизаторнуудай хүдэлмэриингөө hүүлээр амарха, сэнгэхын тула полиин стануудта спортын талмай түхеэрхэбди.

Эдэбхидтээ түшэглэн, клубай хүдэлмэри ябуулхадань колхозой правлени, партийна организаци, сомоной Совет саг үргэлжэ туhалжа байдаг юм. Клубые даагшын тоосоое сомоной Соведэй сесси дээрэ гү, али партийна суглаан дээрэ шагнажа, зүбшэн хэлсэдэг, дутуу дунданууднень элирүүлдэг, тэдэнииe усадхаха заабари үгэдэг байна.

Тиигэбэшье, минии hанахада, хүдөөгэй клубые даагшанарай хүдэлмэридэ аймгүйсэдкомой культурын таhагай зүгhөө туhаламжа багаар үзүүлэгдэнэ. Нэн түрүүндэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй семинар ёhо тэдысэ зарлагдана, түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл hулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Республикын газетэнүүд хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэдэг болоо hаань, hайн hэн. Уранhайханай кружогуудай хүдэлмэридэ туhаламжа болгон, газетын хуудаhануудта нэгэ акттай зүжэг, шүлэг, дуунуудые толилжо байhай гэжэ хүсэгдэнэ.

Радна Цыренов, Хориин аймагай Анаагай хүдөөгэй клубые даагша.

Кружогуудта туhал… хэрэгтэй

Закаменай аймагай хүд… урал наадагшадай бэлиг ша… риие харалга урда hарын … боложо, 10 коллектив, 245 хү… баадалсаа hэн. Жюриин шиид… риин ёhоор, Мылэ-Бортын х… гэй клуб (даагшань Д. Са… нэгэдэхи, Дүтэлүүрэй хүдөөгэй… (даагшань Б. Дашиев) хоёр… Утаата-Далахайн хүдөөгэй… (даагшань Д. Гармаев) гурба… шангуудта хүртэhэн байна. … шалгарhан хэдэн коллектив … хүнүүдтэ Хүндэлэлэй грамота… рюулагдаа.

Хүдөө нютагай хүн зоно… культурын ургалтые, уранhай… кружогуудта олоороо хабаа… болоhые энэ харалга элир… Мүн кружогуудай реперт… баян, hонирхолтой болоо, г… хэлгын шанар hайжараа.

Гэбэшье, уранhайханай кр… гуудые эмхидхэхэ хэрэгтэ … далнууд үшөөл ехэ. Зарим клу… тахи кружогууд хүдэлмэреэ с… гэлжэ ябуулнагүй, харалгын … тээ ажалаа hэргээгээд, hан… амаршана. Нютагай зарим хүт… рилэгшэд энээндэ анхаралаа … бидаггүй, кружогуудай хүдэл… дэ туhалдаггүй байна. Жэшэ… дэ, Михайловска, Цакирай се… ведүүдэй түрүүлэгшэнэр—… Бизьяев, Дымбрылов, XX пар… дын нэрэмжэтэ, «Победа» к… зуудай түрүүлэгшэнэр—нүхэд … гаров, Цыдыпов уранhайханай… жогуудай хүдэлмэридэ анхара… бягүй, туhалаагүй дээрэhээнь… сельсовет, колхозууд хара… оройдоо хабаадаагүй байшоо.

Д. Цыбиков, Зака… аймгүйсэдкомой куль… таhагые да…

Бэлигтэйшүүл шалга…

☆ ПВЗ-гэй табадахи учас… клубта хүдэлмэришэдэй уранh… най самодеятельностиин кол… вэй харалга болоо. Заводой х… мэришэд нүхэд Игумнов, Миро… кова, Байбакова, Малкина г… бэлигтэй бэрхэ байжа, бус… шалгарба.

С. Черне…

Ажалайнгаа hүүлээр...

Майн нэгэнэй hайндэр үглөө мүнөө болонхой. Колхозойнгоо фермэ, бригададаа үдэртөө хүдэлөөд, үдэшэлэн бэлохолоор хүбүүд, басагад клуб, культбаза тээшээ гэшхэлнэ, велосипедээр, мотоциклаар табилуулна.

Нуур-Түхүм нютагай залуушуулай амарха сэнгэхэ, бэлиг шадабаряа харуулха ёhотой гуламта—гоё hайхан клуб тэдэниие хододоо угтажа байдаг. Клубые даагша Иван Тугутов, кино харуулагша Любовь Будажапова, культбазые даагша Роза Цыцикова, колхозой зоотехник Барадиев, Михайлов гэгшэд артелиингээ залуу бэлигтэниие эмхидхэжэ, уранhайханай коллектив байгуулжа шадаа.

Артелиинь ажахы жэлhээ жэлдэ хүгжэжэ, олзо доходынь дээшэлнэ. Нёдондо мүнгэн олзонь хоёр миллионhоо холо үлүүлэн гараа. Энээнэй ашаар колхозой правлени культурно-гэгээрэлэй хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэ гаргашалха аргатай болоо. Клубынь дотороо штукатуркатай, гоёон шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ духовой оркестрын хэрэгсэлнүүд хүсэдөөр абтанхай. Уранhайханай зүжэг наада харуулагшадай үмдэхэ элдэб хубсаhан: тэрлиг, үбэлэй дэгэл, утаhан бэhэ, эрмэгтэй гутал, бурят эхэнэрэй урданай зүүдхэл, малгай, пулаад гэхэ мэтэ тэндэ бии.

Тээсгэн аймагай центр Ново-Селенгинскдэ уранhайханай ниитын харалга боложо, колхозуудай залуушуулай дундаhаа энэ коллектив нэгэдэхи hуури эзэлhэн байна. Ниитын харалгада бэлэдхэхэ үедэнь тэдэнэртэ артист Федор Сергеевич Иванов хэдэн үдэрэй туршада туhа хүргэhэн байха юм.

Ашаа тээгшэд Владимир Климов, Юрий Тогтохоев, Владимир Тарасенко, тракторист Галсан Тугутов гэгшэд мори урилдаашадай хатарые наадажа, хүнүүдые ехээр hонирхуулаа. Роза Цыцикова «Называют меня некрасивой» гэжэ орэд арадай дуу гоёор дуулаа. hаалишан Агаша Бадмажапова трактористын дуу, монгол арадай дуу hонирхолтойгоор дуулаhан байна. «Уужам Бурят нютагнай» гэhэн дууе түмэршэ дархан Дашидэндок Ломбоев, «Баян колхозой дуун» гээшые hаалишан Валентина Доржиева ханхинаса дуулажа, hайн сэгнэлтэ абаа.

Мүн тэдэнэр В. Халматовай зохёоhон «hаалишад» гэжэ зүжэгые шадабаритайгаар наадажа харуулаа. Тэрээндэ Александра Болхоева, Любовь Будажапова, Долгор Нимаева, Иван Тугутов, Жаргал Лыгшитов гэгшэд зохидоор наадаhан байна.

Мүнөө эдэнэр Майн 1-нэй hайндэртэ hонирхолтой концерт бэлэдхэхынгээ хажуугаар, республикада болохо уранhайханай чиитын харалгада бэлэдхэжэ байнхай. Уранhайханайнь коллективтэ 25 залуу хүбүүд, басагад хабаадана.

—Энэмнай үшөөл үсөөн … шэ. Манай артельдэ дуу… уран гоёор шүлэгүүдые унш… даг, хатаржашье шадах… хүнүүд олон. Тиимэhээ би… нэр комплекснэ бригадын… культбазада мүн лэ уранh… ханай кружок эдэ үдэрнүү… эмхидхээбди,—гэжэ Роза Ц… цикова омогтойгоор хөөрэб…

—Мүнөөшни хүдөөдэ бай… да хүхюун бэлоо даа. Эле… рын гэрэл таhалдадаггүй. … дио хөөрэжэ, кино гаража б… даг. МТС-үүдэй хубилга… хада хэдэн олон механиза… нуудай мантаяа ерэжэ н… дэбэ. Ажаллахадашье хүн… амархадашье хүхюун бо… даа,—гэжэ Иван Тугутов ба… тайгаар мэдүүлбэ.

Иигэжэ Сэлэнгын аймаг… Энгельсын нэрэмжэтэ кол… зой залуушуул аша үрэтэ аж… лайнгаа hүүлээр клубтаа е… жэ, хүхюун сэнгэлигээр ам… на.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hаалиш… Агаша Бадмажапова (зу… талаhаа), Роза Цыцикова … дуулажа байна.

Б. Гылыков, Авторай фото.

...лгын аймагай «Коминтерн» колхозой шэнэ клуб. Энэ клубта олон хү... хо зал, ехэ фойе, библиотекэ бии. Эндэ хододоо лекци, элидхэлнүүд, кон... кино боложо байдаг.

А. Мантаевай фото.

Барилгыигаа түсэб дүүргэхэбди

...гын адууһа малые бүри оло... ...лха, хүдөө ажахыһаа абта... продукциин хэмжээе эрид ...үүлхэ хэрэгтэ зохид һайн ...ын нилээд туһатай байда... ...эдэжэ. Тиимэһээ үнгэрһэн манай колхоз малай байра ...ые далайса ехэтэйгээр ябуул...лээ һэн.

...гын нэгэ бригада хүдэр ..., ажалша бэрхэ хүнүүдһээ ...гдэжэ, ехэ ехэ барил...ые хэһэн байна. 25 ... эхэ гахайн байра, 3500 ... тахяа-шубуунай, 500 ... туулайн байха байранууд, ...адай һууха 2 гэр шэнээр ...һан байна. Гадна, тарянай ...ахайн байрада тэжээл буй... ...г тогооной гэр баригдаһан, ...дараха 150—150 тонно баг...тай 3 нүхэн цементлэгдэ... ...э пилорама тогтоогдоһон ...эрлэгдэһэн барилгануудай ...ын хажуугаар 200 толгой ...й үнеэнэй багтаха дүр...рядтай типовой дал ...а, гахайн фермэдэ 2 100 толгой үнеэдэй баг...дал капитальнаар заһаба...аа. 3500 центнер багтаамжа...адай барилга эхилээ.

...й хоёр жэл соо манай кол...үйлэдбэриин хэдэн байра ба.... Тэдэнэр холын хараа бо...оор, типовой проектээр ба...н байна. 1955 онтой ...э үзэхэдэ, мүнөө хамтаржа ... Октября» колхоз боло... артель иимэ ехэ барилга хээ...эшье гэжэ һанаашархадаг...гаа.

... ажалай байрануудые үргэн ...тайгаар барижа эхилхэ... ...й хамта, малай ашаг шэмэ ...эшэлбэ. Жэшээлхэдэ, манай ...о 1955 ондо 386 мянга 495 ...н һаагдаһан һаа, 1956 ондо—...нга 546 литр, 1957 ондо 555 ... 775 литр һүн һаагдаа. Жэл... һаалга дээшэлхэдээ, кол...олзо доходшье ехэ боложо, ...ада гаргашалагдаһан хүсэ, ... ашые харюулһан байна.

...ондо манай колхоз 10 ашаа...ашинын багтаха гараж, 200 ... багтаамжатай тарянай барижа дүүргэхээр, 100 толгой гахайн байра, 3000 дальбараагай байра, 100 тонно огородой эдеэ хадагалха түхеэрэлгэ шэнээр барихаар, 1400 тонно силос дараха хэдэн нүхэ малтажа цементэлхээр хараалаанхай. Эдэ үдэрнүүдтэ модо, барилгын бусадшье хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ, зөөхэ хүдэлмэримнай дүүрээд байна. Үшөө декабрь һара соо 20 шахуу хүнһөө бүридэһэн бригада хэдэн мори унаа, трактор, машинатайгаар модо бэлэдхэлгэдэ гаргагдаа һэн. Мүнөө 1000 гаран кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэжэ, байрадаа зөөгдөө. 10 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада эмнэлгын гэр барижа байна. Үндэр наһатай барилгашад А. И. Генеев, Е. П. Баинов, залуу хүбүүн Ц. С. Коменданов болон бусад һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Колхоздомнай 2 пилорама бии юм. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ модо хюрөөдэгшэ мастер Ц. Х. Илыгеевэй хүтэлбэрилдэг звено хүдэлмэрилнэ. Модо хюрөөдэгшэднай 1958 ондо хэрэгтэй барилгын хэрэгсэлнүүдые саг болзор соонь хюрөөдэхэбди гэжэ мэдүүлээд, эрхимээр ажаллажа байна.

Гэбэшье, үнгэрһэн жэлэй барилгада олохон дутагдалнууд үзэгдөө һэн. Зарим гэр, байранuудые барижа дүүргэхэ болзорой үгы дээрэһээ барилгамнай һаатадаг байгаа. Колхозой правлени барилгашадые ондоо ажалда ябуулжархиха, барилгын хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангахагүй ушарнуудые гаргаһан байна. Тиихэдэ наһатай болоһон барилгашадые халан абаха залуу хүбүүд, басагадые энэ хүдэлмэридэ һургаха асуудал табигдаагүй. Мүн барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдысэ эмхидхэгдэһэн, даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхэдэ нэмэлтэ түлбэри үгтэдэггүй һэн.

Дурсагдаһан дутуунуудай дары сагтаа усадхагдабалынь, энэ жэлдэ барилга хэхэ түсэбөө саг болзор соонь заатагүй дүүргэхэбди.

Б. В. Полусуров,
Байкало-Кударын аймагай «Знамя Октября» колхозой барилгын бригадын бригадир.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА

ХОЁР КОЛХОЗ ХАМТАРБА

Колхозно байгуулалтые саашадаа хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай партиин Центральна Комитедэй февральска Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ хүршэ хоёр колхозой гэшүүд хүсэ шадалаа нэгэдэжэ, ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ зорилгоор томохон колхоз болон хамтарба.

Мүнөө томодхогдоһон Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 20 гара мянган гектар эдлүүриин газартай, тэрэ тоодо 5 мянган гектар тарялангай талмайтай болобо. Мүн 1200 толгой эбэртэ бодо малтай, 15 мянга шахуу хонитой, бусад олон малтай, олон һалбаритай ажахы болоо. Тус колхоз арга боломжоёо тооложо үзөөд, трактор болон бусад машинануудые абаа.

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОГДОНО

Һүүлшын хоёр-гурбан жэл соо аймагай центр Хэжэнгэ тосхон болбосон түхэлтэй болгогдоо. Энэ үе соо аймагай центртэ сельмагай хоёр, универмагай нэгэ байшан, больницын, дунда һургуулиин, партиин айкомой хоёр дабхар байшан, шулуун бани баригдаа. Тиихэдэ энэ үе соо арба гаран байра һангай зөөреэр баригдаһан, мүн дүшэ гаран булэ өөһэдтөө шэнэ гэрнүүдые бариһан байна.

Тэрэшэлэн аймагай Культурын байшангай барилга эхилэгдээ. Мүн тосхоной дундуур урдажа гараһан Хэжэнгэ гол дээрэ хүүргэ баригдажа, дүүргэгдэхэ дүтэлөө.

ЭМГЭН ЭЖЫН ОМГОРХОЛ

«Заветы Ильича» колхоздо ажаһуудаг наһажаал болоһон, һаншаг сагаан Василиса Михайловна Мясникова 6 хүбүүдэй, 1 басаганай эхэ юм. Үри бэеэ өөдэнь болгожо, мүнөө жаргал эдлэжэ һууна.

Сэрэгэй частиин командир нүхэр Левченкоһээ Василиса Михайловнада бэшэг ерээ. Отхон хүбүүн Леонидтнай эрхим һайнаар алба хэнэ гэжэ нүхэр Левченко тэрэ бэшэг соогоо хэлэбэ.

НИКОЛАЙ МАМАЙН ЖЭШЭЭГЭЭР

Худанай леспромхоздо Майн урда тээхи мүрысөөн улам ехээр дэлгэржэ байна. Эндэ Донбассай суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые дэмжэгшэд олошорно. Жэшээлхэдэ, модо тайража, ябталха Федор Коробенкын хүтэлбэрилдэг бригадынхид үдэртөө 180—190 кубометр модо ябтална. Энэнь нормоһоо 60—80 кубометрээр ехэ болоно. Бригадын гэшүүд Иван Тебанюк, Григорий Иванов, Петр Разуваев болон бусад илангаяа һайнаар ажаллана.

Мүнөө энэ бригадынхид Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохо зуураа, үдэр бүри хүн бүхэн нормоһоо гадуур 7 кубометр модо үгэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Уран зохёолой, искусствын декадада бэлэдхэл

Уран зохёолдо хабаатай хөөрэлдөөн

1959 ондо манай литература, искусствын декада Москвада болохоёо байна гэнэбди. Декадын болохо, үгышье хадань хэхэ хүдэлмэреэ хэхэл ёһотой байһан зон аабзабди. Тиимэһээ тиитэрээ декадын болохоёо байгаа хадань, харюусалгамнай бүри нэмэнэ. Табин юһэдэхи он хадын саана бэшэ! Энэ үедэ уран зохёолшодой дунда айхабтар ехэ хөөрэлдөөн, саашадаа яаха, юу хэхэ байһанай түсэбүүд, зүбшөөлгэ, буруушаалганууд наяржа байха һэн гээд хүлеэгдэнэ. Үшөө тиихэдэ (энэнь илангаяа шухала) декада дээрэ арад зонойнгоо үмэнэһөө үгэ хэлэхэ байһан хойноо, холо ойрын аймагуудта гаралгаяа эрид олошоруулха, уншагшадаар уулзаха бариха заншалаа улам үргэдхэхэ һэн гээд хүлеэгдэнэ. Закаменаар лекци уншажа ябахадам, урзанда жэл (эмогорхохошье юун байхаб—үнихэн саг!) тэндэхиин зон поэт Хилтухинһээ бэшэ уран зохёолшодые нюураарнь хараагүй, уран зохёолшодой ошожо, литературна уулзалга үүсхэһэн ушарые жараад-далаадтайшье үбгэдынь һанажа ядадаг байгаа бэлэй. Гурбан жэлэй саана нүхэд Балдано, Жимбиев, Хилтухин гэгшэд Курумканаар ябажа ерэһэн байгаа. Энэ ушарыень манай тэндэхин айхабтараар баясан, ямар нэгэн баатар ябадал юм шэнги, мүнөөш дурдажа, үльгэр домог мэтээр үхибүүдтэе уг залгуулан хөөрэдэг. Уран зохёолшодтой уулзаха талаар Иволга, мяханай комбинат, сэмбын фабрика гурбан ехэл азатай, ураг шатай гээшэ. Теэд тэрэмнайшье баһал ойлгосотой ха юм даа: Иволгые городэй заха гээд тоолоо һаа, мяханай комбинат фабрика хоёрнай город соо гээшэ бэзэ... Иимэ дутагдалай байхада, поэдүүдэй эбтэй, эбгүйн сэн багашаг болоно.

Үшөө нэгэ тон шухала зугаа бии. Зохёолнуудаа бэшэжэ байхадамнай, уран аргын талаар элдэб асуудалнууд гарадаг. Орон нютагайнгаа, арад зонойнгоо солыень магтахадаа яажа бэшэхэб, инаг дуран, хани нүхэсэл, байгаали тухай ямар шүлэгүүд зохид бэ гэхэ мэтэ асуудалнууд гансата шиидхэгдэхэ бэшэ, олон табан зүбшэлгэнүүд дээрэ хэлсэгдэхэ, бурят, ород болон дэлхэйн уран зохёолшодой найруулганууд соо элирхэйлэгдэхэдээ, хүнэй уураг тархи, улаан зүрхэн соо орожо шадаха байна бшуу. Энэ талаар манай Союз өөрын эдэбхи гаргадаггүй, харин Бургиизда хазаарлуулаад ябанал аа гү. Ушар юуб гэхэдэ, ямар нэгэн шүлэгүүдэй согсолол гаргахаһаа урид, Бургиз өөрынгөө түлөөлэгшые уран зохёолшодой Союзда эльгээжэ, сахилгаан түргэн болзор соо суглаа татуулдаг. Союзда телефонууд олон. Дутаад байбалнь, хүршэ журналда дүүрэн. Суглаанда ерэхэ ёһотой зохёолшодто хонходожо һууһан нүхэр Кимые харахада, ехэл азатай шадамар загаһашанда тон адли юм: бэйд гээд лэ «хахуулидань» нэгэ уран зохёолшо орожо, арбаад минута үнгэрөөгүй байтар үүдэндэ харагдадаг. Бургиз өөрынгөө талаһаа зүб юумэ хэнэ. Союзшье һанамжаяа хэлэжэ үгэхэдөө буруу бэшэ. Зүгөөр, гансал энээгээр «теоретическэ» ажалнай дүүрэшэхэдээ магтаалтай бэшэл даа. Нэгэдэхеэр, иимэ зүбшэлгэнүүд дээрэ «энэнь һайн», «энээлиие хаяха» гэхэһээ бэшэ, саашаа гүнзэгыгөөр оролгон хомор. Дискусси, элидхэлнүүдые хэхэ шухала һэн ха. Тэдэнээ олон зоной хабаадалгатайгаар (Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэ, политгэгээрэлэй байшан г. м.) хээ һаа һайн байгаа. Бурят хэлэн дээрэ һонирхолтой элидхэлэй хэгдээ һаань, бишыхан дэбтэрээр (брошюраар) хэблэжэ тараабал бүришье һайн.

Уран зохёолшодой ажалай талаар заримдаа тээлмэрдэн төөрихэ болоо һаа, харгыень заажа үгэхэ зон бии. Эдэмнай шүүмжэлэгшэд болоно. Шэнжэлэгшэдшье гэхэдэ болохо (нэн түрүүндэ шэнжэлжэ, шудалжа үзөөд, һүүлдэнь сэгнэнэ, шүүмжэлнэ ха юм). Теэд манай эрдэмтэ залуу нүхэд Дугарнимаев, Туденов гэгшэд соёлой институдай халдашагүй хэрэмэй булангай башнинуудые «харууһалдаг» боложо, литературна тулалдаануудай газарые орхиһон шуу. Эдэ нүхэдэй бэшэхэгүйдэ уран зохёол шэнжэлгын гол тайлбарилагшад болохоор зорилготой нүхэд Гуревич Ангабаев хоёр бии боложо, бурят-монголой багашуулда зорюулһан литературые айхабтар үндэр добо дээрэһээ хараба. Бидэнэй һанахада, багашуулда зорюулһан литература эгээн хүсэтэй һалбаримнай гэжэ хүхидэгшье, атаархадагшье ябаабди. Үнэхөөрөөшье, Б. Абидуевай «Тэхэ бабанын түүхэһээ» эхилээд, багашуулай бурят литература баяншье, һайханшье түүхэтэй. Х. Намсараевай, Ц. Номтоевой, Д. Жалсараевай, Ц. Бадмаевай, Д. Улзытуевай, Д. Хилтухинай, А. Жамбалоной номууд уншагшадай зүгһөө һайн сэгнэлтэ абанхай! Нүхэд Гуревич Ангабаев хоёрой статья уншахада, нэгэ иимэ талань гайхалтай: эдэ хоёрнай багашуулда зорюулһан бурят номуудтай хүсэд танил бэшэ юумэдэл, зарим газартань дүмүүхэнээр, зарим тээнь сали-пали үгээ алдана. Нүхэр Гуревич бурят хэлэ мэдэхэгүй хадаа яахань даа. Теэд сэхыень хэлэхэдэ, нэгэшье үзэгынь уншаагүй аад, ямар нюуртайгаар бүхы литература шүүмжэлнэб? Оршуулгануудтай танил байба гү гэхэдэ, орой тархяараа оршуулагдаагүй номуудые дурданал. Тобшолжо хэлэхэдэ, эдэ хоёр нүхэд өөр хоорондоо нэгэ хэлэ оложо шадаагүй, тиихэ мүртөө багашуулда зорюулһан бурят литературые дэмы тиимэ дооро хараба хаш. Энэнь эдэ хоёрой онобшоогүй хүнгэн ябадал гү, али ёһотой алдуу болоно. Энээн тухай хэлэхэ шухала. Поэдүүд эбтэй һэн ха гээд, үнгэржэ байгаа һаамнай, хойшодоо зохёолнуудыемнай нюдэндөөшье хараагүй зон шүүмжэлэл бэшэжэ, почтоор эльгээжэ байхал.

Литературынгаа байдал тухай коридор соогуур хөөрэлдэжэ ябангүй, хэблэлэй хуудаһанһаа хэлсэхэдэ яаха юм гэһэн һанамжа оруулха дуран хүрэнэ. Али иимэ зол хуби гансал хэлэ бэшэг шудалдаг эрдэмтэдтэ үгтэдэг юм гү?

Н. Дамдинов, уран зохёолшо.

Уран зохёолшодой союзда

БМАССР-эй уран зохёолшодой союзай, «Байгалай толон» журналай хүдэлмэрилэгшэдэй партийна нээмэл суглаан һаяхан боложо, «Уран зохёол партийна шанартай байха зэргэтэй» гэһэн элидхэл А. Бальбуров хэбэ.

«Уран зохёол партийна байха зэргэтэй» гэһэн гол ёһон тухай, ерэхэ жэлдэ Москвада болохо бурят-монгол искусствын, уран зохёолой декадада республикын уран зохёолшодой ямараар бэлдэжэ байһан тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Мүнөө сагай байдал харуулһан зохёолнууд манай литературада хомор байна. Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй хуулиин абтаһанай һүүлээр, хүдөө нютагта гайхамшаг хубилалтанууд боложо байнхай. Энээн тухай очерк, статьянууд бэшэгдээгүй байһаар. Энэнь уран зохёолшодой гол дутагдал болоно. Мүн уран зохёолшод уншагшадтаяа хаа яа уулзана, бурят ном тон муугаар тараагдана гэжэ зарим нүхэд тэмдэглэбэ.

Энээн тушаа уран зохёолшод Хоца Намсараев, Намжил Балдано, Данри Хилтухин, Дольёод Мадасон, Цыден-Жап Жимбиев, Николай Дамдинов болон бусад һанамжаяа хэлэбэ.

Ширабсэнгэ БАДЛЫН

Хонишод

РАССКАЗ

...болохо бүри огторгой оройһоо хар...һаар, дайдые дали дороо дарахаяа ...ээр. Одо мүшэдэй орошье харагг... Гохигорхон һара үүлэнэй забһа...а яа халта харагдан алдаад, үрэб... юумэдэл, үгы болошоно. Дүрбэн ...ан шаг тээшээ харахада, хуудам ...э. Энэ талые энхэрэн тэжээһэн ..., үбсүүн дундань тобойһон Баян ...жэ хадын оройгоор, үбэрэйнь хү...үүн, гаңга жалгын һугаар һабяа...хин эшхэржэ, хашхаржа эхилнэ. ... бооршинь нэгэ хярхагта харлажа ...ан хашаа, бууса хорёо, багахан ...ршон тойрон үлхөөтэй шэнгеэр, ...жарыһан гал ёлог-ялаг гэлдэн, ..., нэгэ холо болоһон мэтээр үзэг...ханууриь нарбайһан буйлөөһэ, ...н багһаа:

...ай! Хулай гэнэлби! Хото хорёо...ёо болёо гут!—гэһэн сарьяа абяа...дхада, хашаагай тэндэһээ хаша...эн хара нохой харайжа бодоод, ...ь үтан гүйнэ. Уданшьегүй гэрэй ...тэ «түрд» гээд, эхэнэр хүнэй га...арахань галай гэрэлдэ халта ха.... Үшөө үхибүүн гаралсаба хэбэр...эй, гартай хүсэд хүн паахар-паа...алдан, хашаагай үүдэ хахинаса ...шье хажууһаань һаланагүй. ...ган хонид туласа срэжэ, хашаа ...урган, аудхэн орожо эхилнэ. ... сагаан моритой хүн ургаараа ...лижэ, хойноһоонь хашан хашан .... Үүдэнэй үрөөһэн эрхиндэ үл...арнин гэрэлдэ зогсонхой, хасар... дарама ашагтай, гуша шахаһан ... эхэнэр амилхаяаш болишонхой ... гэхээр анирггүй болоод, орооһон ... малайнгаа ороходонь тооложо, ... ачаяа хүдэлгэнэ. Табаһаа дээ...наһатай хүбүүнинь эхынгээ хор...раа адхашанхай, баргтай хүн, ...тэр тоо мэдэхэншьегүй һаа, хү...ыны дээрэ үндын, үлын хо...ане харана. Хонид оро ороһоор, ...гаа наада талада хахатараа ..., тэрэ эхэнэр саашань түүна.

Эгээл һүүлшын эмэ түлгые түлхижэ байжа багтаагаад, үүдээ хаб-яб хаамсаарнь:

—Дулм-аа, хониднай хүсэд гү?—гэжэ асуугаад, һалхинай хүрилөөндэ һанжалзажа байһан фонариин гэрэл руу, набтаршаг аад, олонхи бурят ямар байдаг бэ даа, тон лэ тиимэ, шамбай бэетэй, һалхи наран хоёрто һааритай болонтоһон шарайтай хүн морёо хүтэлэн ерэнэ.

—Хоёр хонин үлүү бэшэ аал? Ондоо отарын хонидтой ниилээгүй аабза?—гэжэ бага зэргэ маргангяар өөрһөөнь асууна.

—Үгы бэд даа. Үлүү бэшэ, дутуул хадаа тиимээр тоологдоо гээшэл ха... Хай даа, хүсэд бэшэл хаш даа. Яахамнайб? Али дахин тоолохо гүбди? Эхэһээн уртяад:

— Аба, Маараадайм харагданагүй, шонын хүбүүн Шоноохой эдижэрхихэл.—гэжэ булхагар, хөөрхэн хасартай хүбүүниинь өөрсэхэн хоолойгоор донгодобо. Хүбүүнэйнгээ хэлэһые ойндоошье оруулангүй:

— Дутуу бэшэ гэжэ тоолоолби. Дамдин, гэртээ орожо сайла, дулааса. Бага үдэдэ гараһаар мүнөө болотор, нилээд сүлдэрөө байхаш,—гээд Дулма дуугарна.

Эсэгэнь хүбүүн тээнээ урихханаар хараад, үгэ дуугүй хашаа худар оробо. Хойноһоонь хүбүүгээ хүтэлөөд, Дулма баһал фонарь баринхай орожо, бултадаа хонин соогуураа гэрдэнэ, ябуултана. Хэбтэһэн хонидые бодхооношье. Жэлбэгүйгөөр түрэһэн эхынь садхаадаггүй байхада, угжаар тэжээһэн, хүбүүнэйнь эрхэлүүлжэ паададаг түлгэнь үгыл аад, үгы...

Энээхэн һамбаанда һалхин шангадашоод, огторгой гээшэшье он жэлдээ гаргаагүй галзуу абарияа гансата гаргаһандал, хашаагай хүдэр үүдые дэлисэгээн, нарин хилгааһан хуур хуурайгаар үрэһэндэл хахираар хуугайлхынгаа хажуугаар, нойтон саһа һаршгэнэсэ эрьюулэн, мушхаруулан, улиха уйлахатаяа зэргэ, хүүехэ хааяха гээшэнь тэнсэлгүй! Дамдинтанай хашааһаа гарахада, алхаха аргагүй, обоо орьёл болотороо шара саһан зузааршоод, нюур руу шабалжа байба. Дулма дуугайхан гарамсаараа, мориндо мордохоёо байхыень Дамдин харажархёод ооглобо:

—Байз! Хайшаа энэ шуурган соо ошохошниб! Би бэдэрһүүб! Адууһан газараа шамһаа үлүү мэдэнэлби!

—Эсээш, даараш. Амара!—гэхэһээ ондоо юушье хэлэнгүй, габшагай шумууһанаар мориндоо мордобо. Дамдин тэбэрижэ байһан хүбүүгээ тэндээ табижархёод, хажуудань гүйжэ ошомсоороо:

—Бай! Бай гэнэлби! Өөрөө ошоһууб!—гэхэдэнь, Дулма мүнөөхил харюугаа хэлээд, үнэгэн малгайнгаа шэхэбшэ уямсаараа, сагаан моринойнгоо сами руу шабхадаһаар, хүүежэ байгаа харанхы тала руу хатаруулан, харагдахаяа болишолой...

Дамдин хойноһоонь хара хараһаар, гэртээ ороно. Хүбүүнэйнгээ хубсаһа хунар тайлажа, хүнжэлдэнь оруулаад, хүрэ хүрэһөөр гашуун сайгаа уужа оробо. Даараһандаа борбиингоо бохигоножо, шалбынгаа шашаржа байһые мэдэбэ. Айбалхайдаа туласа эдеэлээд, амархаяа хэбтэхэдэнь, нойр хүрэхөөр бэшэ: «Юундэшье Дулмаяа шуурган руу табиба гээшэбиб! Хаанаһаа иимэ харалган хагсуу һүни болооб! Хоёр нюдөө тамдираагүй хадаа түглыжэ байһан түлгэ харахаяа ягаабиб? Али хойноһоонь ошохо болоо гү? Хото хорёогоо нохоймнай хараад байхал аабза. Теэд хүбүүнэйнгээ унтаагүйдэ ошохо аргагүйл. Ямар ойлгомжо муутай ябадал бэ! Халаг даа, үльгэртэ хэлэгдэдэг шэнги, хоёр боложо таһараад, һүүлдэнь үбһөөр залгалдан, дахин бэеэ бэлдэг һаа! Нэгээрнь хүбүүгээ һахюулаад, нүгөөдөөрнь Дулма түлгэ хоёроо бэдэрүүлхэ бэлэйб!.. Хоёр бэетэй болохол бэшэ аад, тиигэжэ тэнэгээр бодоод яахамниб... Байха байдал, һууха һуудал бэшэ. Али халтар морёо хазаарлаха болоо гү? Буладни унтажал байна аабза...» гэжэ бодоод, пеэшэнэйнгээ хажууда, зоогдоһон гасуу шэнги зогсожо байтарнь, хүбүүниинь хүнжэлһөө толгойгоо бултайлгаад:

Эжымни ерэнэгүй гү?—гэжэ асуугаад, эсэгынгээ харюу хэлэхэһээ урид:

—Маараадайем асарһан хойноо, эжыдээ таалуулаад унтахаб,—гэжэ хашалгүй хөөрэжэ байхадань, «Хүбүүмни нарайл зандаа байнаш даа. Хожом хонишон болоходош, иимэ ушарал тохёолдохоёо болёод байха бэзэ. Тиигэбэшье, эхэ эсэгынгээ нигэжэ оролдоһые, тэмсэһые ойлгодог хүн болоно аабзаш» гэжэ һанана... Түжүүрхынгээ хармаанһаа тамхяа гаргажа, газетын саарһанда гайхалтай бүдүүнээр орёогоод, бад-бад бааюулна. Гэр соогуураа гэдэргэ-һөөргөө гэшхэлнэ. Теэд хайшаашье харахадань—дүрбэн дүлии хана. Газаа шуурган галзуурһаар...

Энэ үедэ Дулмань Баян Хангилай үбэрэй бартаа жалга соогуур, эбдэрхэй-нуранхай эрье дээгүүр хайлааһанда хубсаһаяа угзаруулан, харлаһан лэ юумэ харахадаа ошожо үзэнэ. Морининь хэдэн жэлэй саана колхоз хоорондын урилдаанда ходо түрүүлдэг байһаншье һаа, хони даха дахаһаар бохёоршонхой, шабхадаха бүринь шарбан, урагшаа яаража үгэнэгүй. Хаана хонхор, хаана добо дошо байһыень мэдэхын аргагүй болотор нойтон саһаар жэлэжэрхинхэй. Хэдышье хүдэр хүлтэй, хүгшэн морин һаа бүдэрнэ, зохорно.

«Зэмэтэй хүниинь биб. Дамдинайнгаа бүхэли үдэр шахуу хони адуулжа ябахадань, гэртэхи ажалдаа нобшорһоор, хоёр-гурбан час соо һалихэ, халахаяа ягаабиб! Аяар арбаад жэлдэ нэгэшье хони алдаа, үхүүлээгүй аад, мүнөө болоһон хойно хоролто гаргабал, ямар муухай байлтайб! Колхознай, хүн зомнай юун гэхэб! Олонгүй ошохогүйб!»—гэжэ шиидэнэ.

Баян Хангилда дээрэшэг гараад, хабшал жалгые уруудажа ябатараа, морининь хабтагай шулуунһаа халтираад, орондоглон унашаба. Дулмын үрөөһэн хүл дараад, эмээлэй бүүргээр эндэ тэндэнь нидхэрһээр бодобо. Дулмын үбдэг дээрээ арай шамай үндыжэ, үрөөһэн гараа үргэхэдэнь, яһаниинь гэмтэжэ, «ярьяшоогүй» янзатай. Хасарайнгаа халуу бусалхада һабардаад үзэн гэһээнь, эрмэгтэй шулуунда хаха зуруулһан хэбэртэй байба. Хармаанһаа пулаад гаргажа, хаха татаад, шархаяа уяхаданшье шуһа лэбшэһээр байба. Морёо хүтэлөөд, түлгэеэ бэдэрхэ гэхэдэнь, үрөөһэн хүлынь үбдэгөөрөө тулгалса муутай, үбдэхэнь баһал баагүй. «Зай, иимэ сагта яаха бэлэй? Колхоздоо түлгэ түлэжэ үгүүжэбди гэжэ һанаад, орхижо болохогүй. Хүбүүмни... Дамдимни миниил хойноһоо нойргүй байһан байха..: Үгы даа! Олонгүй ошохогүйб! Олоной зөөри ха юм! Энэ һүниндөө орой болгонгүй олохоб!—гэжэ халуун зүрхөө доһолуулан, хатуу зоригоо зангидан, аалихан алхалба...

Баян Хангилай баруун урдахи боори хүрэтэр бэдэрээд, дахин һөөргөө һүлжэжэ, таамагшаг доошоо буугаад бэдэрээ...

Шэб харанхы. Газар тэнгэри хоёр ганса мэтэ болоһон зандаа. Хажуудаа байһан түлгэһөө байтагай, тэмээнэй тээхэйжэшье байгаа һаа харахань бэрхэтэй. Үдэртөө үсөөнөөр харагдадаг хайлааһан ошохо бүринь барагданагүй, олон болошоһон шэнги. Һүниин тэнгэй үнгэртэр ябаад, шадал тэнхээнэйнгээ һулархада, хайлааһанай үбэрэй нэмэри газарта һуугаад байтарнь, һалхинай хүрилөөндэ шонын улилдаан нэгэ холо, нэгэ ойро болон дуулдаба. Хүлэйнь улаһаа хүйтэ даана, бүхэли бута шоргоолзоной бэеднь аһаад, агсаад байһан шэнги болоно. «Гарюуһан хүниие баряагүй юм» гэжэ һанабашье, нюдэнһөөнь нёлбоһон ээз ахигүй һубарилдана. Бүри дүтэхэн хэбэртэй, нэгэ шоно ута гэгшээр улижа мэдэбэ. Дулмын хуугайлхаяа амаа ангайхадань, абяан гаража үгэбэгүй... Хамаг хүсэеэ суглуулжа хашхарба. Шоно улилдаһаар. Морининь хоолзуураа татан хуухираад, эзэндээ шэбээлнэ, урда хойгуурнь тойроно, һүрэнэ. Дахин хашхарна. Нэтэрүү арьятад улихаяа болиногүй... Дулмын мэдэрэл ойро зуура соохорлоһон байгаа. Гэнтэ мэдэн гэхэдэнь, морининь бага зэргэ шашарбашье, тугаарайхиһаа намдуу, номгоруу болонхой байба. Тиихэдэнь түлгэеэ бэдэрэнгээ гэр тээшээ гальдиба. «Шоноһоо айгаад, һанаһанаа бүтээнгүй ошохо болохо гүб» гэжэ бодоходонь, баһал таарамжагүй. Яба ябаһаар, гэр тээшээ ошоһон харгыһаан хадууржа, Баян Хангилай шанха урдуур хүндэлэн зурыһан губиин тэг дундуур саһа махана, махана. Түлгын шэнээн түглэгэр шулуун монсойлдоод, хажууһааншье харахада, бүмбэгэр—түлгэ гэжэ һанахаар. Дулма гажарнагүй, урмаа хухарнагүй. Губиин адагтахи шулуунай хүмэгтэ шуурганда шурагаһан шара шубуун хажуухандань шашхажархиба. Морининь хажуу тээшээ халба һүрэнэ, мүн Дулмыншье досоо заригад гэнэ. Тэрээгүүрээ ябажа ябажа, урмагүйшэг һөөргөө алхалан ябатарнь, мэнэ һаяхан хажуугаарнь гараһан шулуунай үбэртэ тэрэ түлгэнь хургашанхай, бээбэгэрхэн юумэн байжа байба. Дулма баярлаһандаа:

—Маараадай! Маараадай! Баарһан, шамаяа алдажархёод, мэгдэжэ ябанаб! Гэртээ ошое. Буладшни һүмбэй халаагаад, хүлеэжэ байгаа һэн,—гэжэ байжа хэлэхэдэнь, тэрэ түлгэ малшье һаа, ээжээ танишоод, мухар тархяа энгэртэнь няажа, эрхэлжэ, эдихэ юумэ эрижэ, бүмбэгэрхэн хоншоороороо эндэ тэндэһээнь шаншалжа байба. Түлгэеэ эмээл дээгүүрээ бүгтэрүүлээд, өөрөө хойнонь мордоод ерэхэдэнь, Дамдин үгы, булхагархан Буладынь бүри булхайшоод, гансаараа унтажа хэбтэбэ. Түлгэеэ оложо, досоонь нара гараһан аад, бараан үүлэн баһа баглайшаба: «Намдаал һанаагаа зобоһоор, бэдэрхэеэ ябашоол даа. Мүнөө өөрыень бэдэрхэ уялгатайб!» гэжэ бодоод, газаа шуурганай номгоржо байһые шагнаархан, һаяхан ханада үлгэһэн хазаараа хаража байтарнь, нохойнь «лар-лар» байса бардаасатайгаар хусаба. Газаашаа гүйжэ гарахадань, Дамдин ерэнхэй, дэгэлэйнгээ саһа гүбижэ байба.

—Дамдин, намайе бэдэрээ гүш?

—Тиигэнгүй яахабиб! Талаан болоходоо һаяшаг һалхин аалидаһан байжа, ябаһан мүрышни олоод, даха дахаһаар, гэртээ хүрэжэ ерэбэлби!—гээд Дулмадаа басаган байхадань үнэн сэхэеэ баталдаг байһан янзаараа хэлээ һэн.

Хагсуу харалган хабар арилаа. Маараадайнь маара маараһаар мал болобо. Колхозой тэрэ отарын хонид мүнөөшье хоролтогүй олошорһоор. Хүбэн сагаан ноохо хэнһээшье ехые хайшалдаг байһан Дулма Дамдин хоёр областиингоо орденоор шагнагдахада, баһа хайрада хүртөө һэн. Хоюуланайнь үбсүүнһөө үглөөнэй наранай өөрөө һаргажа байхые харахан һайт!

Олон үхибүүтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденоор, «Эхын медаль» гэжэ медаляар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Закаменай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой гэшүүн Д. Э. Дахалаева, Кабанскын аймагай Большое Колесово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. В. Перевозникова, Хорниин аймагай Хори тосхондохи хэлхеэ холбооной конторын хүдэлмэришэн М. И. Туголукова, Кяхта городой гэрэй эзэн эхэнэр А. А. Пилиховская, Городок городой гэрэй эзэн эхэнэр А. А. Чупышева, Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Б. Шалданова, Баунтын аймагай Муйска һургуулиин хүдэлмэришэн А. А. Красногирова, Бичурын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. И. Перелыгина, Яруунын аймагай промкомбинадай хүдэлмэришэн А. В. Сазонова гэгшэд 9 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба. 8 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн 19 хүн «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй эхин һургуулиин багша М. Ш. Борголова, Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Г. Агванова, Кяхта городой гэрэй эзэн эхэнэр А. Е. Катоманова болон бусад бии.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 41 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Торниин аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн Ц. Г. Банзаракцаева, Хэжэнгын аймагай Хэжэнгэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. С. Дондокова, Городок городой гэрэй эзэн эхэнэр Д. Н. Дашеева, Яруунын аймагай Можайка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ц. Д. Ширапова болон бусад оролсоно.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 83, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 154 хүн шагнагдаа.

Хурдан солбонууд түрүүлбэ

Городой хүнгэн атледүүдэй хабарай түрүүшын кросс боложо һаяхан дүүрэбэ. Дүрбэн зуун спортсменүүд кроссой дистанци дээрэ гараһан байна.

Старт дээрэ түрүүлэн эрэшүүл гараа. Тэдэнэр 5000 метртэ урилдаба. Тэрээндэ Бурят-Монголой пединститудай физико-математическа факультедэй студент Олег Харитонов түрүүлжэ ерээ. Энэ дистанциие 16 минута 35,2 секунда соо гаталаа. 17 минута 22 секунда соо фиништэ ерэһэн тус институдай студент Николай Цыциков хоёрдохи һуури эзэлээ. Эдэ хоёр санаар һайнаар ябадаг спортсменүүд юм. Гурбадахи һуурида А. Шарипов («Байкал» бүлгэмэй) ерээ.

3000 метрын дистанцида 50 спортсменүүд старт дээрэ гараһан байна. Ю. Орлов (зооветинститут), В. Неустроев (пединститут) хоёрой хоорондо шанга тэмсэл болоо. 9 минута 52 секунда соо гүйжэ фиништэ ерэһэн Орлов түрүү һуури эзэлээ. Неустроев тэрээнһээ 15 секундаар гээгдээ.

1500 метрын урилдаанда пединститудай студент И. Томин түрүүлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа С. Поплевина (зооветинститут) хамагһаа богони саг соо гүйжэ ерээ. 800 метрые 2 минута 37 секунда соо тэрэ гаталаа. Пединститудай студентнэр Л. Крюкова, А. Балдакова, П. Батурина гэгшэд хоёрдохи һуури хубааба. Тэдэнэрэй саг 2 минута 42 секунда байгаа.

Эдир хүбүүд, басагадай урилдаан һонирхолтой байба. Старт дээрэ хүхюутэй зугаатай байгаа һэн. 65-дахи һургуулиин басагад һайндэрэйхидэл баяртайгаар мүрысөө дүүргээ. Тэдэнэр шан абаха гурбан һуури эзэлээ.

500 метрын урилдаанда 1 минута 32 секунда соо Л. Вдовина гүйжэ ерээ. Тэрэнэй нүхэр басаган О. Седунова 1 минута 33 секунда соо гүйжэ, хоёрдохи һуурида гараба.

Эдир хүбүүд 800 метртэ урилдаа. Урилдаанда 1-дэхи һургуулиин һурагша Э. Цынкера гэгшэ түрүүлбэ. Хоёрдохи һуурида Е. Новицкий (65-дахи һургуули), 3-дахи һуурида М. Шитиков (65-дахи һургуули) гараба.

Командна түрүү һуури пединститут, техникумүүдэй дундаһаа түмэрзамайхид эзэлһэн байна. Үйлэдбэриин газарнуудай командануудай дундаһаа мяханай комбинадай физкультурнигууд түрүүлээ. Һургуулинуудай дундахи дамжуулгын шанда 65-дахи һургуулиин эдир спортсменүүд хүртөө.

Тобшо мэдээсэл

☆ Курумканай аймагай Аргадын дунда һургуулида В. В. Маяковскидо зорюулагдаһан вечер үнгэргэгдэбэ. Литературын багша Г. И. Виницкая уран зохёолшын зохёохы ажалябуулга тухай элидхэл хээ. Удаань ахалагша классуудай һурагшад Маяковскиин «Баня» гэжэ пьесэ сооһоо отрывогуудые зүжэг болгон найруулжа табяа.

А. Очиров.

☆ Кино харагшад олоороо сугларжа, «Саша ажабайдалда оробо» гэһэн кинокартина тухай зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэбэ. Закаменай аймагай центрын эдэбхитэд нүхэр Назимова, Дарханов, Очирова болон бусад киногой гол геройнуудай рольнуудые артистнарай хэр зэргээр наадаһан тухай һанамжануудаа хэлэһэн байна.

С. Шагдуров.

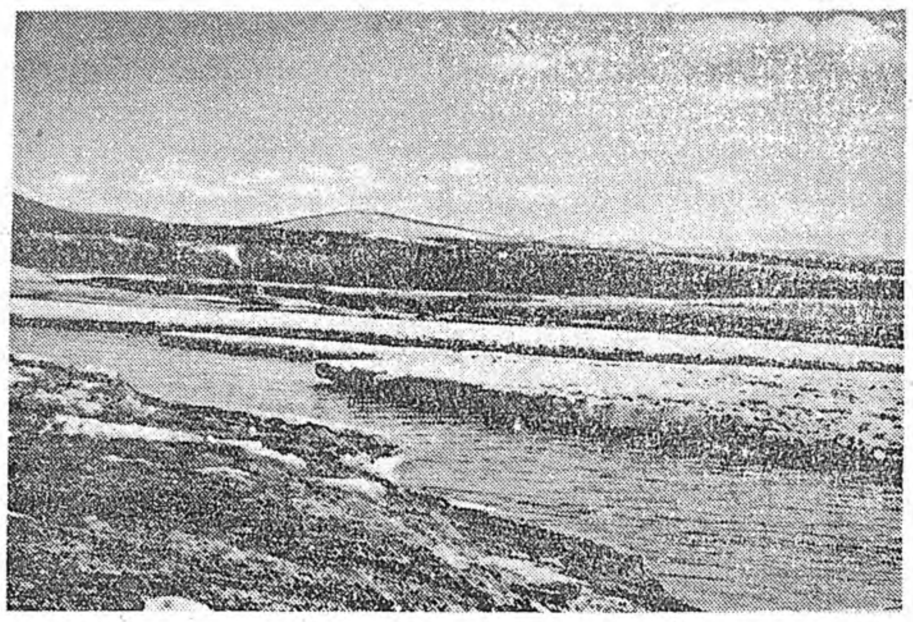

Үдэ гол урдаха ойртоо... Л. Апреловэй фотоэтюд.

Хабарай тэмдэгүүд

1. МҮНГЭН ТОБШОНУУД

Хабарай ерэһые
Харуулхын тулада
Баяртай, хүхюутэй,
Байгаали дарханай
Хөөргэеэ даран,
Хүүюулэн байжа,
Шугы соо һуугаад,
Шудхажа гаргаһан,
Гонзод гэнхэй,
Гоёор хэнхэй,
Мүнгэн тобшонууд
Мүшэтэн сайрана,
Мүшэр һалаата
Бургааһа гоёон.

2. САҺАНАЙ УҺАН

Сагтаа тулажа,
Уһабхи болоһон
Саһахан сайна.
Боролжын узуурта
Тэрээнһээ һайлаһан
һайхан уһан
Тэбшын маягтай
Хонхосог халяан,
Торго һануулан,
Толорон мэлмэрнэ.
Тэрээн соохоно
Тэнгэри хүхэрнэ,
Наранай туяа
Наадан алтарна.

3. БААТАРАЙ ҺОМОН

Хабатай, солотой
Хабар баатарай
Эбэр номоёо
Эршэлэн татаад,
Харбан сасуунь
Хамагһаа түрүүн
Харагдан ерэдэг
Хүсэтэ һомон—
Хүхэхэн ургы
һаб һаяхан
һалбаран задараад,
Эльгэ зүрхым
Эльбэн, таалан,
Илдам һайханаар
Энеэн һууна.

4. ХОНИНОЙ БАЯР

Хонидой нэгэн
Хонхосогой уһанда
Ерэжэ хараад,
Ехээр баярлан,
Саһанай уһа
Сатараа ууба
Сэмсэгэр бэрнин
Сэбэрээ хараһандал
Уһан соо бэеэ
Урмашан хараад,
Томоотой янзаар
Толгойгоо һэжэрээд,
Ханинар тээшээ
Хатаран ошобо.

5. АЛДАРТА ДУУШАН

Тэнгэриһээ уяатай
Тэршээхэн эмнигхэн—
Бултанда алдартай
Булжамуур дуушан,
Өөрсэхэн гоёор
Өөрөө дирижёрдон,
Арбалзан, эрбэлзэн,
Аятай һайханаар
Арияа татана,
Аяар дээрэ.
«һаяхан ерэһэн
һайхан хабар
Мандаг!» гэһэн
Магтаал татана.

6. НУУР ДЭЭРЭ

Дулаан хабарые
Дуудан дахуулжа,
Түрэһэн нютагтаа
Түрүүлэн ерэһэн
Нугаһад тэндэ
Нуурай захын
Хайлаһан уһан соо
Хабархан һууна.
Тоборюутан хаpалжа,
Торнисо һануулна...
Байз, ангуушан,
Байрадаа зогсо!
Буса, үргээнгүй
Буудаад ялалайш!

7. ХЭЭРЭ

Хододоо саашаа
Колхозой болонхой,
Хүсэтэ тракторaa
Хүбүүн жолоодон,
Хэдэн сеялкэ
Хойноо зүдхүүлэн,
Хээрын агаар
Доһолгон ябана.
Түрэл колхозоо
Түргэн баяжааха,
Улад зоноо
Улам баясааха
Алтан үрэһэ
Тарижа ябана,
Арюун замаар
Дабшажа ябана.

Ш. Нимбуев.
Харганаа, 1958.

Бэрхэ шатаршадай турнир

Республикымнай түб хотын бэрхэ шатаршадай турнирай зургаадахи тур боложо, мүрысөөнэй хоёрдохи шата эхилбэ.

Сергей Самарин хүрэһөөр шангаар наадажа, нүгөөдынгөө нэгэ бодо эдеэд, ноёндонь сухарюулашагүй добтолго хэжэ оробо. Тиихэдэнь Назимов 29-дэхи ябадалдаа шүүгдэһэнээ мэдэрхэ баатай болоо.

Улан-Удын чемпион Могордоев Павловтай наадаһан партияа бэдомжо багатайгаар ябуулжа, зориһондоо хүрэжэ шадаагүй. Муу байдалһаа гарахые оролдобошье, сагаанаар наадагша Могордоев тэмээгээ алдажа, Павловай ябадал хүлеэнгүйгөөр, диилдэһэнээ мэдүүлэн, контрольно часайнгаа ябасые болюулжархёо.

Сумкин хараар наадагшынгаа ноёной талын хамгаалга бута сохёод, Мамиловай бэдонуудые хаажа, 29-дэхи ябадалдаа илалта туйлаһан байна.

Шанга тулалдаанай һүүлээр Игумнов Власов хоёр тэнсэбэ.

Макальский Соколовтой наадахадаа хүбүүень шүүгээд, саашадаа материальна болюу байдалтай болоо.

Хоёр талаһаа шангаар тулалдабашье, нааданайнгаа тэн багта Бордников Самаринда шүүгдэшөө.

Телешев Смышляевые хүнгэхэнөөр шүүгээ. Хван Давыдовтай уулзахадаа дахин илагдаа.

Манжигеев Тулинтай наадахадаа сагайнгаа үнгэртэр хамгаалалга хэжэ шадангүй, 35-дахи ябадалдаа тулалдаагаа хуряагаа.

Дүрбэн турай удаа Власов 5-һаа 4 очкотой, хойшолуулагдаһан нэгэ партитай. Мельников 3-һаа 2,5 очко, хойшолуулагдаһан гурбан партитай.

«Б» группада Макальский Дарбанов хоёр 4-һөө 3—3 очкотой болоод ябана.

ХИЛЫН СААНАҺАА

А. И. Микоян Бонндо ошоод байн[а]

БОНН, апрелиин 26. (ТАСС). ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр фон Брентано үсэгэлдэр үдэшэ сайлалга хэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микояниие, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдые хүндэлөө. Сайлалгын үедэ Брентано Микоян хоёр үгэ хэлээ.

Мүн энэ үдэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян ФРГ-гэй бундестагай түрүүлэгшэ Герстенмайертэ, удаань ФРГ-гэй эдэй засагай хын министр Эрхардда орожо, тэдэнтэй хөөрэлдөө.

А. И. Микоян канцлер Аденауэртэй хөөрэлдэбэ

БОНН, апрелиин 26. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Шаумбургдахи ордондонь ошожо, ФРГ-гэй канцлер К. Аденауэртэй уулзаад, тэрээнтэй удаан саг соо хөөрэлдэһэн ба...

Хөөрэлдөөнэй үедэ ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Брентано, СССР-һээ ФРГ-дэ байгаа посол А. А. Смирнов байлсаа.

Венгриин Арадай армиин партийна конференци

БУДАПЕШТ, апрелиин 26. Венгриин Арадай армиин партийна конференци эндэ хоёр үдэрэй турша соо болоо. Армиин партийна организацинуудай нэгэ жэл хахалай туршада хэһэн хүдэлмэриие конференцидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээд, армида партийна хүдэлмэри хэхэ саашанхи зорилгонуудые тодорхойлоо.

ВСРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, ВСРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, ...риин хүдэлмэришэн-таряашан... волюционно правительствын ...лэгшэ Ференц Мюнних, ВСР... ЦК-гэй Политбюрогой г... Дьердь Марошан, Бела Биск... шэд конференциин хүдэлмэри... баадалсаа.

Конференци хэлсэһэн асуу... раа тогтоол баталан абаа. ...риин Арадай армиин партий... миссиие һунгаа.

Англиин общинануудай палатада

ЛОНДОН, апрелиин 26. (ТАСС). Англида хүдэлмэригүйшүүлэй олон боложол байһан дээрэһээ сошордолго ехээр гарана. Орон дотор бүридхэлдэ ороһон бүхы хүдэлмэришэдэй хоёр процентнь мүнөө үедэ хүдэлмэригүй болоод байна. Хойто Ирландида бүхы хүдэлмэришэдэйнь 10,8 процентнь хүдэлмэригүйдэнэ.

Хүдэлмэригүйшүүл тухай а... общинануудай палатын апр... 25-най заседани дээрэ дахя... бигдаба. Лейборист Муди үг... лэхэдээ, хүдэлмэришэд улам... роо ажалгүй боложо байна. ... һээ энэ асуудал гурим... яаралтай хэмжээнүүдые а... болоо гэжэ тэрэ эрилтэ хээ.

Ядерна зэбсэг туршалга хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ хэрэг

ЛОНДОН, апрелиин 26. (ТАСС). Советскэ Союзһаа жэшээ абан, ядерна зэбсэг туршалгые дары болюулхые Англиин правительствын хүсэдэггүй байһые «Дейли Уоркер» газетэ шангаар шүүмжэлнэ.

«Советскэ Союзай һайн жэшээ харуулаад байбашье, олониитын һанамжые хэрэгсээнгүйгөөр Англи ерэхэ неделидэ водородно бомбонуудые туршажа үзэхээ байна» гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

«США Англи хоёрой баадхаагүй сагта Советскэ Союз дотор нэгэшье атомна, нэгэшье водородно бомбо тэһэлэгдэхэгүй гэжэ Н. С. Хрущевой мэдүүлһэнэй һүүлээр иимэ туршалга хэгдэхээ байна» гээд статья соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. «...скэ Союзда туршалга бол... байхадань, Англиин прави... во шэнэ тэһэлэлгэнүүдые хэ... рюусахаяа байна» гээд газет... дэглэнэ.

«Англида ядерна зэбсэгэй ... шагдахаа байһан тухай мэдэ... Англиин арад зэн угаа ехэ... бүүрхэнэ» гэжэ газетэ бэшэн...

Энэ гэмтэ алхам хэхэһээ ... тельствые арсуулхын тулада ... дынгөө нүлөө үзүүлхыень ур... лейбористска партида, бри... тред-юнионуудай конгресстэ, ... кооперативна хүдэлөөндэ «... Уоркер» хандаһан байна.

СОНОСХОЛ

Республикын научна, партийна болон олониитын эмхи зургаануудтай хамтаржа, Бурят-Монголой соёлой институдай Эрдэмтэдэй Соведэй зарлаһан суглаан Соведүүдэй хоёрдохи байшангай ехэ зал соо, 1958 оной майн 12—13-да болохонь. Тэндэ «Бурят-Монголой АССР-эй түүхын» хоёрдохи томой макет зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Эрдэмтэдэй Соведэй гэшүүд, хоёрдохи томой авторнууд, редколлегиин гэшүүд, рецензентнүүд, дээдэ һургуулинуудай научна хүдэлмэрилэгшэд, городой һургуулинуудай түүхэ, литературын багшанар, республикын болон Улан-Удэ городой партийна, советскэ, комсомольско, пр... на эмхи зургаануудай хүдэлмэри... унинэй большевигууд, партизанууд... ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда... дагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл э... лаанда уригдана.

Соёлой институдай библиотека... КПСС-эй горкомой политгэгээрэлэй... шан, Горькиин нэрэмжэтэ түб ... текэ соо Бурят-Монголой АССР-эй ... хын» 2-дохи томой гар бэшэгтэй т... хада болоно.

Дуратай хүнэй ерэхэдэ болохо.

Соёлой институдай дир...

Уласхоорондын ЭНЖЭЛЭЛ

США-гэй ХАРАТА ЯБУУЛГАНУУД ЭБ НАЙРАМДАЛДА АЮУЛ ТОХЁОЛДУУЛНА

Атомна болон водородно бомбонуудтай американска сэрэгэй самолёдуудые СССР-эй хилэ тээшэ хара һанаатайгаар табижа байһан ушар США-гэй сэрэгэй тушаалтанай уласхоорондын түгшүүрилые улам шангадхаха гэжэ зорюутаар ябуулга хэжэ байһыень гэршэлнэ. США-гэй агаарай сэрэгэй штабай начальнигай орлогшо Лимэй гэгшын мэдүүлгые үндэһэ болгон «һуралсалай» ниидэлгэнүүд гэжэ нэрлээд советскэ хилэ тээшэ зэбсэгтэй бомбардировщигуудые американска авиаци ходо эльгээжэ байна гэжэ американска журналист Пирсон тэмдэглэнэ. «Юрын эндүүһээ» шалтаглажа дэлхэйн гурбадахи дайн боложо магадгүй гэжэ Лимэй өөрөө мэдэрнэ. Һүрдүүлэн айлгаха политика хадаа «США-гэй сэрэгэй хэрэгые түсэблэлгын зорилго» мүн гэжэ США-гэй оборонын министр Макэлрой апрелиин 25-да тунхаглагдаһан мэдээсэл соогоо бэшэнэ.

Мүнөө үедэ американска генералнуудай атомна, водородно бомбонуудаар элдэбээр аашалжа байһан гэмтэ ябадалай эб найрамдалай хэрэгтэ, бүхы дэлхэйн амгалан тайбан байдалда ехэ аюултай байһаниинь тон эли. Тиимэһээ ООН-до СССР-эй түлөөлэгшын мэдүүлгые дэлхэйн олониитэ һайшаан дэмжэнэ. Американска бомбардировщигуудай хара һанаатайгаар хэжэ байһан ниидэлгэнүүдые болюулха тухай асуудалые Аюулгүйн Советтэ хаража үзэхэ гэһэн Советскэ Союзай дурадхал энхэ тайбан байдалда тохёолдожо байһан аюулые үгы болгохын түлөө, хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө тэмсэһэн хэрэг гэжэ дэлхэйн олониитэ ойлгоно. Тиихэтэеэ хамта США-е болон тэрэнэй тухирдаһаар ябадаг оронуудай Аюулгүйн Соведэй зүблөөн дээрэ хэһэн ябуулгануудые арадууд буруушаана.

Хонжоо-мэхэшэнэй мүргэл

«США-гэй гүрэнэй зарим тушаалтад үгэ хэлэхэдээ арадуудта эб найрамдал, ажана һайн байдал асарыш гэжэ бурханда хандан олонхидоо үгээ эхилдэг, дүүргэдэг байна. Теэд үгэнүүд соогоо гоё гоёор хэлэһэн аад, үнэндөө ехэ муухай юумэ хэнэ. Яаһан жэрхэштэй ааша гээшэб!».

(«Нью-Йорк таймс» гэжэ американска газетын главна дипломатическа корреспондент Дж. Рестоной асуудалда Н. С. Хрущевой үгэһэн харюуһаа. «Правда» 1957 оной октябриин 10).

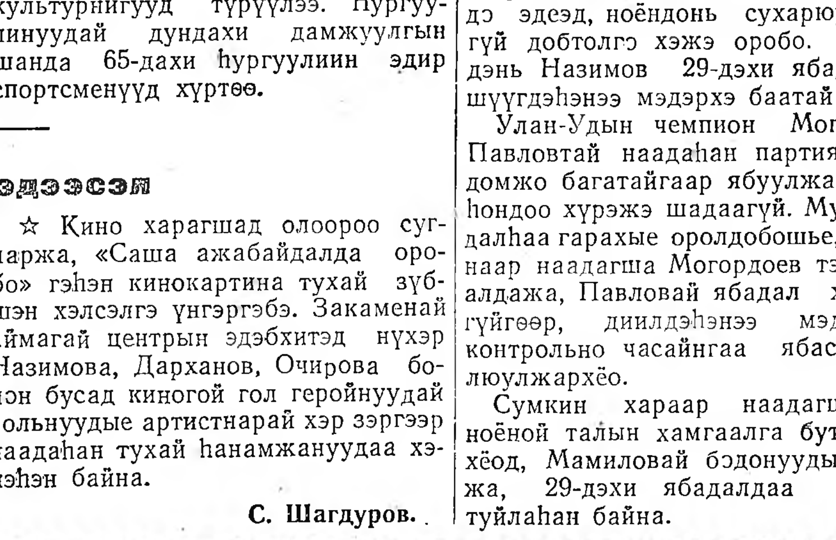

— Бурхан таанарые үршөөг лэ! **ТАСС-эй фотохронико.**

Аюулгүйн Советтэ мүнөө түрүүлэгшээр байһан США-гэй делегат Лодж совет дотор олонхинь байһан Америкын тала харагшадые түшэглэн, уласхоорондын шухала асуудалаар Советскэ Союзай оруулһан энэ дурадхалые зүбшэн хэлсэхэ арга олгоогүй. Тэрээнһээ боложо СССР-эй түлөөлэгшэ оруулһан дурадхалаа абаха баатай болоо. Арадуудай аюулгүй байдалые, эб найрамдалые хамгаалха гэһэн нангин уялгаяа ООН-эй Аюулгүйн Совет дүүргэжэ шадаагүй. Энэ ушар нэгэдэлээ бүри бэхижүүлхэ, американска сэрэгэй ажалябуулагшадай болон дипломадуудай хорото ябуулганууд тушаа һэрэмжээ бүри ехэ болгохо гэжэ арадуудые баадхана. Америкын хархис этэгээдүүдэй һэдэлгэнүүд бүри ехэ, улам һэнгэргүй боложо байнхай. Эб найрамдалые бэхижүүлхэ, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха зорилготойгоор ябуулагдажа байһан СССР-эй гадаадын политикые һуларуулхын тулада США-гэй зонхилхы этэгээдүүд Аюулгүйн Соведтэ СССР-эй хандаһан ушар эгээл дээдэ тушаалтанай зүблөө зарлаха хэрэгые һаатуулна гэһэн хэбэртэйгээр хооһон худал үгэ тараагаа.

Буу зэбсэг хуряаха тухай хооһоор шашалдаад лэ, бодото дээрээ уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые ехэ болгодог, хүн зоной мэхабадада хоро хүргэдэг ядерна туршалгануудые США хэжэ үргэлжэлһөөр.

Тиигэбэшье, США-гэй гадаадын политикые үндэһөөрнь хубилгаха гэһэн эрилтэнүүдэй Холбоото Штадуудта бии боложо байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Заналтые—хамгаалгаар, дайе хүнүүдэй бэе бэеэ ойлголсохо ябадалаар, сугтаа зэргэ ажаһууха ябадалаар һэлгэхэ хэрэгтэй» гэжэ «Джорнэл оф паблик интерест» гэжэ американска бюллетень бэшэнэ. США-гэй зонхилхы хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ болосотой мэдүүлэлнүүдые хараадаа абаа һаань, бүгэдэниитын эб найрамдалда туһатай байгаа. США-гэй өөһэдыншье интересүүд американска шунахайнарай харата ябуулгануудые дары болюулха гэһэн эрилтэ табина.

ҺЭРГЭЖЭ БАЙҺАН ТҮБИ

Африкын бэеэ даанхай найман гүрэнүүдэй—Гана, Либери, Ливи, Марокко, Нэгэдэмэл Араб Республика, Тунис, Судан, Эфиопи гүрэнүүдэй конференци Аккрада һая дүүрээ. Алжирай түлөөлэгшэнэр тус конференцидэ хуулита ёһоной түлөөлгэгүй делегадууд болон байлсаа.

Энэ конференциин хүдэлмэридэ һонин ушарнууд олон. Нэгэ жэлэй саада тээ бэеэ даанхай гүрэн болоһон Гана гүрэндэ тус конференци болоо. Колониализмда эсэргүүсэн, бэеэ даанхай байдалай түлөө Ази, Африкын арадуудай тэмсэлдэ тон ехэ үүргэ дүүргэһэн түүхэтэ Бандунгска конференциин болоһоор гурбан жэлэй ойн үдэрнүүдтэ тэрэ конференци хүдэлһэн байна.

Оройдоо зургаан жэлэй урда тээ Африкада дүрбэн бэеэ даанхай гүрэн байһан юм. Мүнөө тиимэ гүрэнүүд юһэ болоо. Бандунгска конференциин һүүлээр лэ Судан, Тунис, Марокко, Гана бэеэ даанхай гүрэнүүд болоо юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Африкын экономическа удхашанар ехэ болоо. Урдань Африкые ашаг багатай газар гэжэ тоолодог бэлэй. Мүнөө Сахарын дундуурхи ...нуудта 500 миллион тонноһоо ...тэй нефтиин хэбтэшэ олд... Африкада зарим түүхэй эдүү...

Африка 150 жэл соо шаху... руун гүрэнүүдэй колони бай... Африкын бүхы оронуудай ... ниализмын гэнжэһээ сүлөөрх... рынь ойртоо. Африкын ар... бэеэ даанхай байдалайнгаа ... зоримгойгоор, эрид шууд тэ... Хахад миллион францууска с... эсэргүүсэн буу зэбсэг барих... жирайхид дүрбэдэхи жэлээ тэ... Францууска колонизатор... эсэргүүсэн 1955 оной май һа... эхилээд Камерунай арад эр... гээр тэмсэнэ. Африкын арад... бэеэ даанхай байдалай түлө... жалтатайгаар тэмсэхэдэнь ... кын бэеэ даанхай арадуудай ... ференци ехэ удхашанартай.

Африкын оронуудай өөһэд... рондоо экономическа, полити... болон соёлой талаар хар... ажаллаха асуудалнууд тус к... ренцидэ зүбшэгдөө. Колонна... да эсэргүү тэмсэл тухай асуу... тус конференци гол анхарала... дуулаа.

Зүбшэгдэһэн бүхы асууд... даар делегадууд бултадаа ... һаналтай байгаагүй. Тиигэб... гол асуудалаараа—колониал... усадхан үгы хэхэ, Африкын ... арадуудые бэеэ даанхай бо... бүхы дэлхэй дээрэ эб найра... хангаха асуудалаар тэдэнэр... һаналтай байба. Шэнэ кол... торнуудта—американска мон... нуудта эсэргүүсэн тэмсэхэ ... тон шухала гэжэ тэдэнэр т... лээ.

А. Шати...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации —... культуры и быта — 34-0.5, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00719. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №